

Anita Kruuti

”Mä oon ainakin hyvin ylpeä niinku hoitajan roolista ja hoitajan ammatista”

Lastenhoitajien kokemuksia ja ajatuksia työstään varhaiskasvatuksessa

Opinnäytetyö

Kevät 2019

SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Sosionomi (AMK)

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Tutkinto-ohjelma: Sosionomi (AMK)

Suuntautumisvaihtoehto:

Tekijä: Anita Kruuti

Työn nimi: Lastenhoitajana varhaiskasvatuksessa

Ohjaaja: Päivi Rinne

Vuosi: 2019

Sivumäärä: 52

Liitteiden lukumäärä: 2

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuoda esiin pitkään varhaiskasvatuksessa työskennelleiden hoitajien ajatuksia ja kokemuksia omasta työstään. Erityisesti haluttiin nostaa esiin hoitajien kokemuksia työn muutoksesta työvuosiensa aikana, ajatuksia siitä, miten he kokevat oman työnsä arvostuksen sekä mitä ajatuksia uusi varhaiskasvatuslaki on herättänyt.

Tämä opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen opinnäytetyö, joka on toteutettu haastattelemalla kahdeksaa pitkään hoitajan työtä tehnyttä hoitajaa kuudessa eri päiväkodissa Seinäjoella. Tutkimus toteutettiin teemahaastatteluilla ja analysoitiin aineistolähtöisesti. Opinnäytetyön alussa avataan varhaiskasvatuksen käsitettä ja kerrotaan lastenhoitajan koulutuksen ja työn historiaa. Teoriaa avataan erityisesti niiltä osin, mitkä teemat nousivat haastateltavien vastauksista eli työn muutoksessa esiin nousseet perushoito, digitalisaatio sekä pienryhmätoiminta. Lisäksi käydään läpi muitakin huomiota saaneita muutoksia, esimerkiksi suunnitelmallisuus ja työn vaativuus, moniammatillisuus ja tiimityö, lapsilähtöisyys ja yksilöllisyys, ryhmäkoot, perheille ja huoltajille annettu ääni ja perheiden tukeminen, lapsen varhaiskasvatussuunnitelmat, erityislasten lisääntyminen ja lapsiaineksen muuttuminen sekä vastuukysymykset ja palkka.

Tutkimuksessa nousi esiin sekä positiivisia asioita, että epävarmuutta tulevasta. Haastateltavat olivat ylpeitä omasta ammattitaidostaan ja nauttivat hoitajan työstä omissa työyksiköissään. Haastateltavat näkivät, että esimiehet ja työkaverit arvostavat heitä ja heidän työpanostaan sekä ammattitaitoaan omissa työyhteisöissään. Myös perheiltä ja lapsilta saatiin positiivista palautetta. Toisaalta epävarmuutta koettiin uuden varhaiskasvatuslain mukana tulevista uudistuksista. Miten työt jakaantuvat lastentarhanopettajien uuden suunnitteluajan myötä ja vaikuttaako koulutusrakennemuutos hoitajien työhön ja työllistymiseen?

Hoitajat olivat olleet pitkään samassa työssä ja se kertoo, että he kokivat tekevänsä tärkeää ja arvokasta työtä lapsen parhaaksi.

Avainsanat: Lastenhoitaja, työn muutos, työn arvostus, varhaiskasvatus, varhaiskasvatuslaki

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree programme: Degree Programme in Social Services

Specialisation: Bachelor of Social Services

Author/s: Anita Kruuti

Title of thesis: A childcare worker in early childhood education

Supervisor(s): Päivi Rinne

Year: 2019

Number of pages: 52

Number of appendices: 2

The goal of this thesis was to bring forward the thoughts and experiences of day care workers who have worked in the field for a long time. It was especially important to showcase how they felt the nature of the job had changed over the years, their thoughts about the appreciation of the job and thoughts they might have on the new early childhood education law.

This qualitative thesis was done by conducting eight themed interviews with day care workers who have been working in the field for a long time in six different daycare centers in Seinäjoki. The results were analyzed using a grounded theory methodology. In the beginning of the thesis, the definition of early childhood education is discussed and the history of the education and the work of day care workers. I focus on the themes that came up during the interviews about the changes in the work, which were basic care, digitalization and small group activities. I also go through some other issues that were brought up, such as how demanding the job can be and how it requires a systematic approach, multiprofessionality and teamwork, group sizes, the voice and support given to families and guardians, early childhood education plans, the increase of children with special needs, the changing nature of children, questions of responsibility and pay.

During the research both positive aspects and uncertainty about the future were encountered. The interviewees felt pride about their expertise and enjoyed the work they do in their work units. They felt that both their supervisors and colleagues appreciate them and their work effort and expertise in their work communities. Positive feedback is also received from the families. On the other hand, they felt uncertain about the effects of the new early childhood education law. How is the workload balanced after the new planning stage and how does the education structure reform affect the work and employment of day care workers?

The day care workers had been working in the same field for a long time, which tells just how much they felt that they were doing an important and valuable job for the sake of children.

Keywords: day care worker, change of work, appreciation of the job, early childhood education, early childhood education law

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
1 JOHDANTO	6
2 TAUSTA JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	8
2.1 Aiheen perustelut	8
2.2 Tavoitteet ja tutkimuskysymykset.....	8
2.3 Aikaisemmat tutkimukset	8
3 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN.....	11
3.1 Laadullinen tutkimus ja sen toteutus	11
3.2 Eettisyys ja luotettavuus.....	13
3.3 Tutkimustulosten analysointi	14
4 LASTENHOITAJANA VARHAISKASVATUKSESSA.....	16
4.1 Varhaiskasvatus.....	16
4.2 Varhaiskasvatuslaki	19
4.3 Lastenhoitajan työn ja koulutuksen historiaa.....	20
5 TUTKIMUSTULOKSET JA TEORIA.....	25
5.1 Työn muutos	25
5.1.1. Perushoito	26
5.1.2 Digitalisaatio.....	27
5.1.3 Pienryhmätoiminta	31
5.1.4 Muita muutoksia.....	32
5.2 Oman työn arvostus.....	36
5.3 Ajatuksia uudesta varhaiskasvatuslaista.....	39
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	43
6.1 Työnkuvan muutos varhaiskasvatuksessa.....	43
6.2 Työn arvostuksen kokeminen	44
6.3 Varhaiskasvatuslain herättämät ajatukset.....	44
7 POHDINTA	46

	5
LÄHTEET.....	48
LIITTEET.....	53

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatus ja sen moninaisuus ovat antaneet lasten huoltajille mahdollisuuden työssäkäyntiin, opiskeluun ja ollut tukena perheille lasten kasvatustyössä. Lapset eivät kuitenkaan voi olla itsekseen varhaiskasvatuksessa, vaan tarvitaan osaava ja ammattitaitoinen henkilökunta tekemään työtä ja ottamaan vastuuta lasten hoitamisesta.

Lastenhoitajana varhaiskasvatuksessa tutkimuksessani tavoitteeni oli haastatella kahdeksaa, jo pitkään varhaiskasvatuksessa työskennellyttä hoitajaa Seinäjoen kaupungin eri päiväkodeista. Tutkimuslupaa hain haastatteluita varten Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen johtajalta. Tavoitteenani oli saada kerättyä lastenhoitajien ajatuksia ja kokemuksia työn muutoksesta, oman työn arvostuksesta sekä niitä ajatuksia, joita heillä on tulevasta varhaiskasvatuslaki uudistuksesta.

Varhaiskasvatuslaki (L 540/2018) muutti jälleen kerran vähän muotoaan 2018. Keväällä 2018 varhaiskasvatus oli uutisissa ja eri medioissa, kun lakiuudistuksen luonnos kiersi kentällä ja asiasta keskusteltiin paljon varhaiskasvatuksen työntekijöiden keskuudessa.

Lastenhoitajan ammatilla on jo pitkät perinteet ja lapsia on hoidettu seimessä ja lastentarhassa, lasten kotona, päiväkodissa, ryhmäperhepäiväkodissa ja lastensuojelulaitoksissa. Lastenhoitajan koulutus on muuttunut vuosien varrella useamman kerran ja varhaiskasvatuksessa toimitaankin hoitajan ammatissa monella eri tutkintonimikkeellä. Haastattelemillani hoitajilla 1980-luvulta 2002 vuodelle osuneet työuran alut ja työ tähän päivään asti ovat olleet suuressa muutoksessa. Eikä yksistään varhaiskasvatuksessa vaan koko yhteiskunnassa. Hujala ym. (2007, 97) tuovatkin ilmi teoksessaan, että vaikka ammatillisuus on työntekijän ja työyhteisön toiminnassa konkretisoitua ilmiö, sille on tyypillistä myös yhteiskunnallinen ulottuvuus. On ammatteja, jotka ovat käyneet tarpeettomiksi ja uusia ammatteja syntynyt ja syntyy vielä vuosien kuluessa lisää. Myös ammattinimikkeet uudistuvat tässä muutoksessa. Esimerkiksi varhaiskasvatuksessa lastentarhanopettajan nimi muuttuu varhaiskasvatuksen opettajaksi ja lastenhoitaja varhaiskasvatuksen lastenhoitajaksi (KT Kuntatyönantaja b, [viitattu 5.2.2019]).

Tässä opinnäytetyössäni olen kirjoittanut tulokset ja teorian saman otsikon alle. Se tuntui itsestäni hyvin luontevalta. Tutkimuskysymykset työn muutoksesta, oman työn arvostuksesta ja uuden varhaiskasvatuslain herättämistä ajatuksista saavat vastaukset tuloksissa.

2 TAUSTA JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

2.1 Aiheen perustelut

Opinnäytetyöni aiheeksi valitsin lastenhoitajana varhaiskasvatuksessa. Itselläni on pitkä työkokemus lastenhoitajana aikanaan päivähoitossa ja sittemmin varhaiskasvatuksessa ja koen, että hoitajat tekevät tärkeää työtä lasten kanssa. Keväällä 2018 varhaiskasvatus on ollut vahvasti esillä uuden varhaiskasvatuslain uudistuksen edessä, mutta hoitajan ääni ja rooli ovat jääneet vähälle huomiolle. Tehy-lehdessä lastenhoitaja Lind (Tehy-lehti 18.4.2018, [viitattu 3.2.2019]) kirjoittaa ajatuksiaan siitä, kun uusi varhaiskasvatusluonnos oli keväällä 2018 kierroksella. Hän tuo esiin, että uuden lain voimaan tullessa hoitajien arvostus jää vähemmälle. Yle uutisissa 25.4.2018 JHL:n puheenjohtaja Päivi Niemi-Laine oli haastateltavana ja hänen mielestään tulevat lastenhoitajat koulutautuvat ei-minnekään. (Yle uutiset, [viitattu 3.2.2019]).

2.2 Tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää miten hoitajat kokevat oman työnsä muutoksen työvuosiensa aikana, miten he arvostavat omaa työtään, ja mitä ajatuksia uusi varhaiskasvatuslaki on heissä herättänyt.

Tutkimuskysymyksiksi muodostuivat:

1. Miten hoitajat kokevat työnkuvansa muuttuneen varhaiskasvatuksessa?
2. Miten hoitajat kokevat oman työnsä arvostuksen varhaiskasvatuksessa?
3. Mitä ajatuksia uusi varhaiskasvatuslaki on herättänyt hoitajissa?

2.3 Aikaisemmat tutkimukset

Varhaiskasvatukseen on tehty lukuisia opinnäytetöitä ja pro gradu -tutkielmia. Suurimmassa osassa tutkimuksia kysytään joko koko henkilökunnan ajatuksia ja koke-

muksia tutkimuskysymyksiä vastauksiin tai ainoastaan lastentarhanopettajien näkemyksiä. Löysin kuitenkin yhden tutkimuksen, jossa vastaajina olivat varhaiskasvatuksen lähihoitajat.

Kutilaisen (2018) Tampereen yliopistossa tekemän pro gradu -työn aiheena oli varhaiskasvatuksen lähihoitajien puhe omasta työstään. Tutkijan tarkoitus oli selvittää haastattelemalla ja lomakekyselyllä, miten lähihoitajat ymmärtävät ja käyttävät kasvatuksen ja pedagogiikan käsitteitä. Lisäksi tutkija halusi selvittää, miten lähihoitajat kuvailevat työtään moniammatillisessa tiimissä, kun uusi varhaiskasvatuslaki tulee voimaan.

Möttösen (2001) Jyväskylän yliopistossa tekemä pro gradu -tutkielma, jossa haluttiin selvittää kokeneiden työntekijöiden näkemyksiä päivähoiton muutoksesta, oli hyvin samankaltainen oman työni kanssa. Tutkimuksen lähtökohtana olivat muutokset, jotka olivat tapahtuneet päivähoitossa 1980- ja 1990-luvulla. Vastaajina olivat sekä lastentarhanopettajat että lastenhoitajat. Tässäkin tutkimuksessa oli noussut esiin se, että muutoksia on tapahtunut, mutta koska tutkimus tehtiin jo lähes 20 vuotta sitten, niin muutoksen kohteet olivat hieman erilaisia kuin omassa tutkimuksessa. Esimerkiksi subjektiivinen päivähoito-oikeus alle kolmevuotiaille vuonna 1985, joka vuonna 1996 ulottui koskemaan kaikkia alle kuusivuotiaita lapsia, herätti paljon erilaisia mielipiteitä haastatteluissa.

Rautiaisen (2015) Hämeen ammattikorkeakoulussa tekemä opinnäytetyö herätti kiinnostukseni, koska otsikkona oli päiväkotityön arki kasvatushenkilökunnan kokemana. Luin odottavalla mielellä tätä opinnäytetyötä, koska kaikilla kasvattajilla oli ollut mahdollisuus kirjoittaa nimettömänä kokemuksiaan erään päiväkodin arjesta, sekä miten työhyvinvointi ja moniammatillisuus koetaan päiväkodin arjessa. Kirjoitelman palauttaneet olivat joko sosionomeja tai lastentarhanopettajia. Vaikka hoitajien koulutuksen omaavia oli joka lapsiryhmässä, ei heistä kukaan ollut vastannut. Tämä herätti itsessäni hieman ristiriitaisia tunnelmia. Olisi ollut mahdollisuus saada hoitajan ääni kuuluviin, mutta ei ollut haluttu sitä tehdä.

Vaasan ammattikorkeakoulussa Kunnarin ja Pessin (2014) opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia aikuisen ja lapsen välistä vuorovaikutusta päiväkodin perushoitotilanteissa. Tavoitteena oli tuottaa tietoa siitä, minkälaista vuorovaikutus on lastentar-

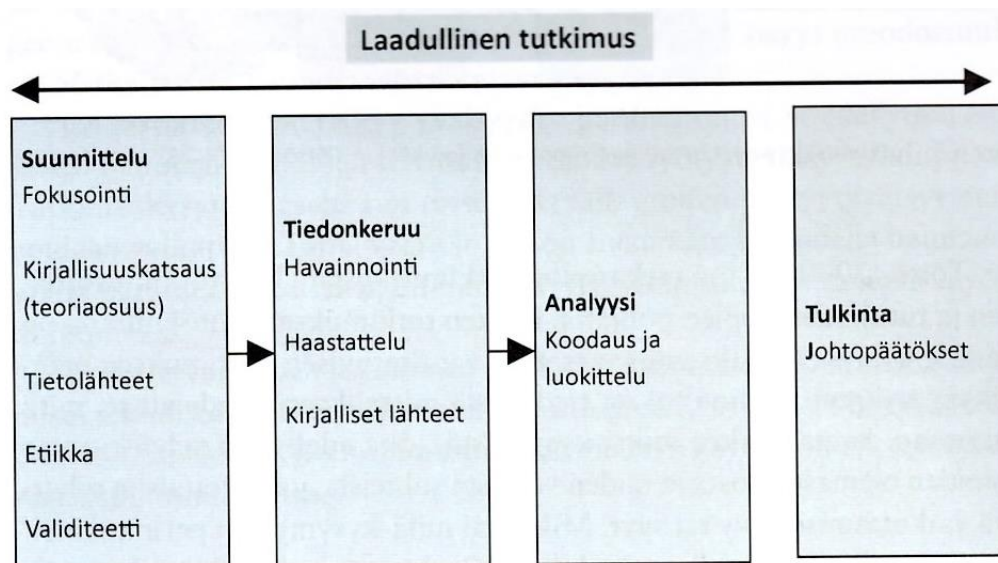
hanopettajan ja lapsen välillä päiväkodin perushoitotilanteissa. Tutkimukseen osallistui 24 lastentarhanopettajaa. Erityisesti tässä tutkimuksessa jäin miettimään sitä, että hoitajat ovat osallistuneet kautta aikain päivähoidossa ja varhaiskasvatuksessa perushoitotilanteisiin. On tärkeää, että kaikkien ammattiryhmien ääni tulisi kuuluviin, mutta näitä erilaisia opinnäytetöitä tutkiessani huomasin, että todella monessa työssä pääpaino oli lastentarhanopettajien näkökulmassa.

3 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN

3.1 Laadullinen tutkimus ja sen toteutus

Tämä opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Laadulliselle tutkimukselle tyypillistä on, että se kuvaa ihmisten omia kokemuksia heidän todellisesta elämästään. (Vilkkä 2005, 97.) Toiveeni on tuoda esiin hoitajien omia henkilökohtaisia kokemuksia ja ajatuksia heidän omasta työstään työvuosiensa ajalta haastattelukysymysten kautta.

Opinnäytetyötä varten hain huhtikuussa 2018 tutkimuslupaa Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatusjohtaja Aija-Marita Näsäselältä (LIITE 1). Liitin sähköpostiin tutkimuslupa-anomuksen, alustavat haastattelukysymykset sekä opinnäytetyön alustavan tutkimussuunnitelman. Tutkimuslupa tulikin nopeasti ja aloitin lopullisten haastattelukysymysten laatimisen sekä kutsun laatimisen haastateltaville. Osalle haastateltavista laitoin kutsun sähköpostin kautta ja osan tapasin henkilökohtaisesti, jolloin sain esitettyä pyynnön osallistumisesta haastatteluun. Tavoitteenani oli haastatella kahdeksaa hoitajaa eri päiväkodeista Seinäjoen kaupungissa. Omien henkilökohtaisien syitten takia toukokuu 2018 oli hyvin kiireinen, joten kuusi ensimmäistä haastattelua järjestyi kesäkuussa 2018 ja kaksi viimeistä elokuussa 2018. Kuviossa 1 on kuvattu laadullisen tutkimuksen prosessikaavio Kanasen (2010, 36) mukaan.

Kuvio 1. Laadullisen tutkimuksen prosessikaavio (Kananen 2010, 36).

Laadullinen tutkimus sekä kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus noudattavat yleistä tutkimuksen prosessikaaviota. Erot löytyvät tiedonkeruu-, analyysi- ja tulkitavaiheissa käytettävistä työkaluista ja menetelmistä. Laadullisella tutkimusmenetelmällä pyritään hahmottamaan, määrittämään ja ymmärtämään ilmiötä. Pyrkimyksenä on saada vastaus kysymykseen ”Mikä tässä on kyseessä?”. (Kananen 2010, 36–37.)

Laadullisen tutkimusmenetelmän tyypillisiä tutkimushaastattelumuotoja ovat, esimerkiksi teemahaastattelu, avoin haastattelu tai lomakehaastattelu. Tutkimushaastattelut tehdään usein yksilöhaastatteluna, mutta ovat myös sovellettavissa ryhmähaastatteluun. Valinnassa tulee huomioida, millaiset tavoitteet tutkimuksella on. (Vilkkä 2005, 101.)

Haastattelin opinnäytetyöhöni kahdeksaa hoitajaa kuudesta eri Seinäjoen kaupungin päiväkodista. Ajatuksena oli, että haastateltavilla olisi jo pidempään kokemusta hoitajan työstä varhaiskasvatuksessa. Haastateltavistani hoitajista neljällä oli lastenhoitajan koulutus, kolmella päivähoitajan ja yhdellä lähihoitajan koulutus.

Seinäjoen kaupungilla oli tammikuussa 1.1.-31.1.2019 välisenä aikana varhaiskasvatuksessa 212 hoitajan vakanssia. Toimissa työskenteli tuolla ajanjaksolla 185 hoitajaa, sijaisina oli 74 hoitajaa ja määräaikaisina hoitajina 43 hoitajaa. (Siik 2019.)

Valitsin teemahaastattelun muodoksi yksilöhaastattelun, koska silloin haastateltava saa oman rauhan sekä keskittyä vastaamiseen, eikä kenenkään muun mielipide pääse vaikuttamaan vastauksiin. Toinen vaihtoehto olisi ollut, että lähetän kysymykset sähköpostilla ja saan sitä kautta vastaukset haastattelukysymyksiin, mutta olin sitä mieltä, että henkilökohtaisesti haastatteleamalla saan enemmän tietoa. Haastatteluista yksi tapahtui haastateltavan kotona, yksi minun kotonani ja loput kuusi haastateltavien työpaikoilla.

Eskola, Lätti ja Vastamäki (2018, 33) korostavat, että yksi tärkeä osa haastattelun läpi viemiseen on haastattelupaikan valinta. Onhan kyseessä sosiaalisten tekijöiden määrittelemä vuorovaikutustilanne. Haastattelupaikkana voi olla haastateltavan koti, julkinen paikka esimerkiksi kahvila tai kirjasto tai vaikkapa metsä tai puisto. Tärkeää on, että käytännön järjestely on haastateltavalle mahdollisimman vaivaton ja haastattelutilanne rauhallinen. Pienet taustahälinät eivät välttämättä haittaa, jos käytössä on hyvä haastattelun tallennusväline.

Hyvärinen (2017, 38) kritisoi kirjoituksessaan Tuomen ja Sarajärven (2002, 75) ajatusta siitä, että tutkimus- ja haastattelukysymykset lähetetään ennakkoon haastateltaville. Hyvärinen (2017, 38) on sitä mieltä, että se voi vaikuttaa haastattelutilanteeseen negatiivisesti. Hänen mielestään tällaisessa tapauksessa kyse onkin tiedon siirrosta ja haastateltava on tiedonantaja. Itse koin tarpeelliseksi lähettää kysymykset etukäteen haastateltaville. Esimerkiksi uutta varhaiskasvatustilaa koskeva kysymys olisi todennäköisesti jäänyt ilman vastauksia, jos kysymys ei olisi ennakkoon ollut tiedossa. Nyt haastateltavat saivat mahdollisuuden ottaa selvää ja tutustua uuteen lakiin ja miettiä mitä ajatuksia laki heissä herättää. Itse koin myös tärkeänä kuulla, millaisia ajatuksia hoitajilla uudesta laista on, koska aihe oli yksi tutkimusongelmistani.

3.2 Eettisyys ja luotettavuus

Jokaisessa opinnäytetyössä on tärkeää muistaa eettisyys. Eettisyys ei koske vain itse tutkimusmenetelmää vaan se tulee huomioida koko prosessin alun ideointivaiheesta lopullisten tutkimustulosten tiedottamiseen saakka (Vilka 2005, 29). Hyvärinen (2017, 39) nostaa esiin, että eettisessä toimintatavassa vastapuoli tulee kohdata ihmisenä eikä vain tietolähteenä. Itselläni tässä työssä korostui vielä sekin, että aihe liittyy vahvasti omaan työhöni ja haastateltavat ovat kollegoitani eri päivähoitoyksiköistä eli voidaan sanoa, että kuulun haastateltavien kanssa samaan sisäpiiriin. Sisäpiiriläisyys syntyy siitä, että haastattelijalla ja haastateltavilla on jotain yhteistä asiaan liittyen (Juvonen 2017, 398). Tässä tapauksessa työskentelemme kaikki hoitajina Seinäjoen kaupungin päiväkodeissa. Sisäpiiriin kuulumisessa on varmasti sekä hyviä, että huonoja puolia. Haastateltavien löytyminen voi olla helppoa, mutta toisaalta tulee muistaa, että ei sorru painostamaan tuntemiaan ihmisiä haastatteluun. Kaikille haastateltaville tulee antaa mahdollisuus kieltäytyä tutkimukseen osallistumisesta. (Juvonen 2017, 399–400.) Kananen (2010, 54) sekä Vilka (2005, 114) tuovat esiin teoksissaan, että haastateltavat tulee valita niin, että he kuuluvat aiheen piiriin, joita aihe koskettaa ja haastateltavilla on kokemusta asiasta. Jos sellaisia henkilöitä on vaikea löytää, niin seuraavaksi huomioidaan ne, joilla on aiheesta eniten tietoa. Tämäkin puoltaa oman aiheeni valinnassa sitä, että haastateltavat kuuluvat omaan sisäpiiriini.

Ennen haastattelua kävin läpi haastateltavien kanssa, miten tallennan haastattelun ja miten huolehdin, että nimettömyys pysyy salassa. En käytä tässä työssäni nimiä vaan olen numeroinut haastateltavat järjestykseen (H1–H8), jonka vain minä tiedän. Kävin läpi myös sen, että litteroin haastattelut paperille ja kun opinnäytetyö on lopullisesti valmis, niin paperilla olevat litteroinnit ajetaan paperisilppurin läpi. Litterointi on sitä, että haastatteluaineistot muutetaan tekstimuotoon (Vilkkä 2005, 115). Omassa työssäni se tarkoitti sitä, että kirjoitin nauhoitetut haastattelut tekstimuotoon sanelukoneelta.

3.3 Tutkimustulosten analysointi

Kun opinnäytetyön tutkimusaineisto on kerätty, tulee se analysoida, tulkita ja tehdä johtopäätökset (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 221). Mikä menetelmä on paras vaihtoehto analyysiin, riippuu aineistonkeruumenetelmästä sekä tutkimusotteesta (Kananen 2017, 68). Hirsjärvi ym. 2017 (224) tuovat esiin kaksi karkeaa jäsennyttä. Selittämiseen pyrkivä lähestymistapa on käytössä usein tilastollisessa analyysissä ja päätelmien teossa. Ymmärtämisen lähestymistapa on yleensä laadullisessa analyysissä ja kun tehdään päätelmiä. Olennaista on, että valitaan sellainen analyysitapa, joka tuo parhaiten vastauksen ongelmaan tai tutkimustehtävään. Aineistolähtöistä analyysia tehdessä tutkija pyrkii ymmärtämään tutkittavia heidän omasta näkökulmastaan analyysin kaikissa vaiheissa (Tuomi ym. 2002, 127).

Tähän omaan työhöni sopii aineistolähtöinen sisällönanalyysi, koska sen tavoitteena on haastateltavien toiminta- ja ajattelutapojen ymmärtäminen (Vilkkä 2005, 141). En halunnut lähteä kriittisesti etsimään omasta mielestäni tärkeää tietoa, vaan hain aineistosta vastauksia tutkimusongelmiini. Omassa opinnäytetyössäni nauhoitin kaikki haastattelut ja litteroin ne. Luin kaikki litteroinnit ja tein niihin muistiinpanoja ja etsin sieltä asioita, jotka liittyivät tutkimusongelmiini. Seuraavaksi teemoittelin aineistot ryhmiin ja tiivistin aineistoa eli koodasin aineiston. Koodaus on tiivistämistä, jolla muodostetaan yksinkertaistettuja, kognitiivisia karttoja (Kananen 2014, 104). Koodauksen jälkeen luokittelin koodit omiin ryhmiinsä. Luokitteluvaiheessa huomioin aineiston keruussa esiin nousseet tutkimuskysymykset. Luokittelulla tarkoitetaan asioita tai käsitteitä, jotka tarkoittavat samaa asiaa. (Kananen 2014, 113).

Opinnäytetyön prosessin etenemisessä tulee pitää mielessään tutkimusongelmat ja -kysymykset, jotka on asettanut työlleen. Tutkimusaineistosta voidaan hakea esimerkiksi tyypillistä kertomusta, toiminnan logiikkaa, samanlaisuutta tai erilaisuutta tai selitystä ilmiölle. Lopulta päästään siihen vaiheeseen, jossa esiin nostetut ryhmät tai teemat odottavat lopullista ratkaisua. Ratkaisua ei ole aina helppo löytää, tutkija tarvitsee intuitioita, mielikuvitusta ja pohdintaa. (Kananen 2014, 114–115.)

4 LASTENHOITAJANA VARHAISKASVATUKSESSA

4.1 Varhaiskasvatus

Päivähoitojärjestelmän palvelujärjestelmän historia ajoittuu Suomessa sotien jälkeiseen kauteen. Alkujaan päivähoitopalvelujen syntyminen on ollut vahvasti työvoima- ja sosiaalipoliittinen sekä lastensuojelullinen. Sotien jälkeen yhteiskuntarakenne muuttui. Kaupungistuminen voimistui, perheet muuttivat työn perässä kaupunkeihin, naisten työllistyminen kasvoi ja hyvinvointivaltion perusedellytyksiä rakennettiin, syntyi tarve päivähoitopaikoista erityisesti suurissa kaupungeissa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, [viitattu 16.1.2019].)

Päivähoidon organisointia varten lainsäädännöllisen taustan muodostavat viisi lakia: köyhäinhuoltolaki (L 145/1922), laki lastentarhojen valtionavusta (L 296/1927), lastensuojelulaki (L 52/1936), päivähoitolaki (L 36/1973), ja laki kotihoidontuesta (L 24/1985). Yhteiskuntapoliittinen ympäristö on muovannut päivähoidon julkista kuvaa ja konkretiaa. Vaikutuksia on ollut valtion kautta syntyneestä taustalainsäädännöstä ja määrittävästä hallinnosta sekä yhteiskunnallisista rakennetekijöistä. (Välimäki 1999, 208.)

Välimäki (1999, 209–2017) havainnollistaa päivähoidon kehitystä seitsemällä eri vaiheella. Eri vaiheet muodostuvat valtion ratkaisuisissa tapahtuneiden muutosten seurauksena ja jokaisella vaiheella on omat erityispiirteensä.

Ensimmäiseen vaiheeseen nivoutui ensimmäisten seimien ja lastentarhojen keksiminen ja kehittäminen. Lastentarha- ja seimi olivat osana köyhäinhoitoon kuuluvaa suojelukasvatusta. Toiminta oli tarkoitettu köyhille työläisille ja niille, joiden ei katsottu selviävän lapsen kasvatuksesta. Tässä vaiheessa myös alle 12-vuotiaiden ottaminen ansiotyöhön kiellettiin.

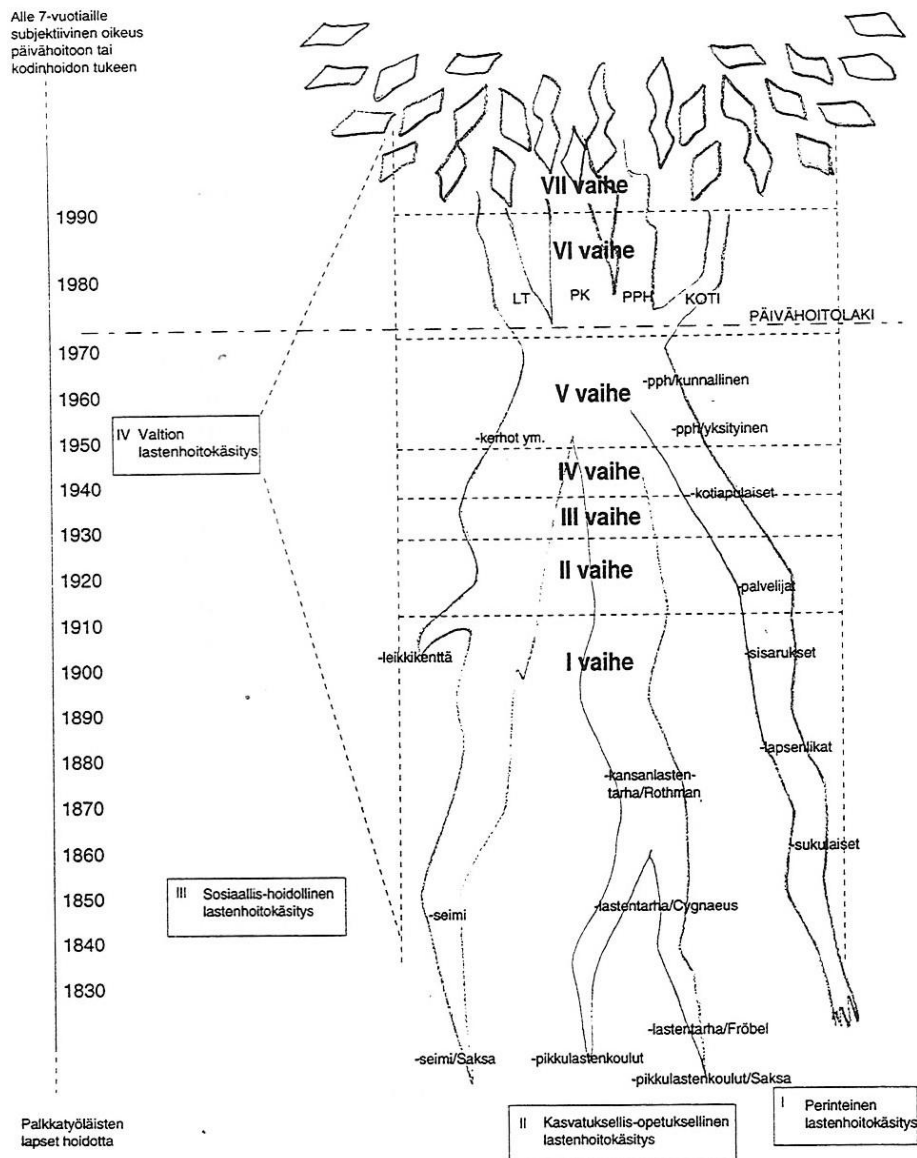
Seuraavassa vaiheessa valtio määritteli ennalta ehkäisevää toimintaa lapsille ja perheille. Leikkikenttätöiminta sai alkunsa. Kolmanteen vaiheeseen kuuluu päivähoiton siirtyminen lastensuojelun piiriin. Lastensuojelulaki säädettiin 1936, ja se tuli voimaan 1937. Lastentarhat tulivat huoltolautakuntien alaisuuteen. Neljäs vaihe osui sotien aikaan vuosiin 1937–1946. Päivähoitojärjestelyissä elettiin hiljaiseloa. Lapsia sijoitettiin maalle ja sotalapsiksi Ruotsiin. Puistotätitoiminta ja päiväkerhot

käynnistyivät yksityisten järjestäminä lyhytaikaisina hoitomuotoina. Sotien jälkeen päivähoidon tarve kasvoi, koska naiset siirtyivät ansiotyöhön.

Tässä vaiheessa, jonka Välimäki (1999, 212) tulkitsee viidenneksi vaiheeksi, muok-
kaantui päivähoito- ja päiväkotikäsite sellaiseksi, miten ne päivähoitolaissa määri-
teltiin vuonna 1973. Perhepäivähoitotoiminnasta annettiin ensimmäinen viranomai-
sohje 1971 ja hoitomuotona se lähti organisoitumaan ja laajenemaan sekä yksityi-
sen että kuntien järjestämänä toimintana. Seuraavassa vaiheessa vuodesta 1973
alkaen ja päivähoitolain tultua voimaan valtion suhde pienten lasten hoitojärjeste-
lyyn muuttui radikaalisti. Päivähoito muuttui toimintaideologialtaan yleiseksi, kaikille
tarkoitetuksi ja tarpeen pohjalta määräytyväksi, maksulliseksi sosiaalipalveluksi.
Parlamentaariset kasvatustavoitteet määriteltiin ja niistä nousi kaksi merkittävää
muutosta. Ensimmäinen oli se, että kasvatustavoitteiden määrittelyllä päivähoidon
kasvatus linjautui yleisesti varhaiskasvatukseksi ja toinen se, että kasvatustavoittei-
siin kirjattiin vanhempien oikeus saada tietää lapsensa päivähoidosta.

Viimeinen eli seitsemäs vaihe alkaa 1990-luvun alusta, jolloin suomessa alkoi talou-
dellinen lama. Lamasta huolimatta subjektiivinen päivähoito-oikeus laajennettiin
koskemaan kaikkia alle kuusivuotiaita lapsia, vaikka muuten lama pysäytti päivähoi-
tojärjestelysuunnitelman. Välimäki kutsuu tätä aikaa hyvinvointivaltion täyttymyk-
sen, kriisin ja uuden alun ajaksi. Vaiheen päättymisen hän sijoittaa vuoteen 1996.
(Välimäki 1999, 209-2017.) Kuviossa 2 nämä vaiheet kuvataan seitsemänä kasvu-
ympäristönä.

Kuvio 2. Hoitopuu. Lasten (päivä)hoitojärjestelmän seitsemän vaihetta varhaiskasvun ympäristössä. (Välimäki 1999, 209).

Päivähoidon ja varhaiskasvatuksen nimikkeitä on käytetty usein rinnakkain ja monesti ne mielletäänkin samaksi asiaksi. Päivähoito oli alkujaan osa kuntien sosiaalipalvelua, joka mahdollisti lasten vanhempien työssäkäynnin ja opiskelun. Varhaiskasvatus on taas osa kuntien opetustoimea ja se nähdäänkin osana kuntien tarjoamaa koulutuspolkua ja perusopetusta. Vuonna 2016 uudistettu varhaiskasvatuslaki kumosi vuonna 1973 annetun asetuksen päivähoidosta ja samalla päivähoito-terministä luovuttiin. (Hoivanet 2018, [viitattu 3.2.2019].) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa tuodaankin esiin, että varhaiskasvatuksessa kasvatus, opetus ja hoito

muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden ja se toteutuu henkilöstön, lasten ja ympäristön vuorovaikutuksessa (Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet 2016, 21).

Iso muutos päivähoidon valtionhallinnan ohjausjärjestelmässä tapahtui, kun päivähoito ja varhaiskasvatus siirtyivät sosiaalipalvelusta osaksi koulutusjärjestelmää valtionhallinnan ohjauksen siirryttyä vuonna 2013 sosiaali- ja terveysministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriöön. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, [viitattu 16.1.2019].)

Varhaiskasvatusta kuvataan varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa yhteiskunnalliseksi palveluksi, jolla on monta tehtävää. Varhaiskasvatus on yksi osa suomalaista koulutusjärjestelmää ja muodostaa tärkeän vaiheen lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta on lapsen huoltajilla. Varhaiskasvatuksen tehtävänä onkin tukea ja täydentää perheiden kasvatustehtävää ja vastata omalta osaltaan lasten hyvinvoinnista. Varhaiskasvatus nähdään myös palveluna, joka mahdollistaa huoltajien osallistumisen työelämään ja opiskeluun sekä palveluna, joka edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäisee lasten syrjäytymistä (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 8–14).

4.2 Varhaiskasvatustilaki

Varhaiskasvatusta ohjaavat monet lait, asetukset ja säädökset. Päivähoitoa ohjasi lainsäädännöllisesti Köyhäinhoitolaki (L 145/1922) vuodesta 1923 alkaen. Asetus lasten päivähoidosta asetettiin 16.3.1973 (L 16.3.1973/329). Siinä veloitettiin kuntia huolehtimaan päivähoitopaikkojen saatavuudesta. Samalla eri ikäryhmille tarkoitettujen päivähoitopaikkojen perinteiset nimet, kuten lastentarha ja -seimi korvattiin yhteisellä nimellä päiväkotii. (Muronen 2017, [viitattu 16.1.2019].)

Varhaiskasvatustilaki uudistui viimeksi 1.9.2018 (L 540/2018). Suurimmat uudistukset liittyivät varhaiskasvatuksen henkilöstöön ja varhaiskasvatuksen tiedontuotannon kehittämiseen. Henkilöstön koulutustasoa nostettiin ja selkiytettiin tehtävänimikkeitä. Näillä keinoilla haluttiin nostaa varhaiskasvatuksen laatua. Lakiin sisällytettiin myös uusi varhaiskasvatuksen tietovaranto, jolla pyritään parantamaan varhaiskas-

vatustietojen yhdenmukaisuutta ja luotettavuutta sekä mahdollistaa varhaiskasvatustietojen tietoturvallinen ja keskitetty sähköinen kokoaminen ja käsittely. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, [viitattu 17.1.2019].)

4.3 Lastenhoitajan työn ja koulutuksen historiaa

Teollistumisen ja kaupungistumisen kasvaessa yhä enemmän naisia siirtyi työelämään. Vuonna 1899 Suomessa annettiin asetus, jossa säädettiin työhön ottamiselle 12 vuoden ikäraja. Asetuksen voimaan tullessa yhdistykset ja yksityiset henkilöt ryhtyivät perustamaan pikkulapsille päivähuoltoloita sekä kouluja luodakseen lapsille päivittäisen turvapaikan. Aktiivisia tässä asiassa olivat naiset ja lasten päivähoidon historia onkin käsikädessä kulkevaa lapsen ja naisen historiaa. (Hänninen & Valli 1986, 21.)

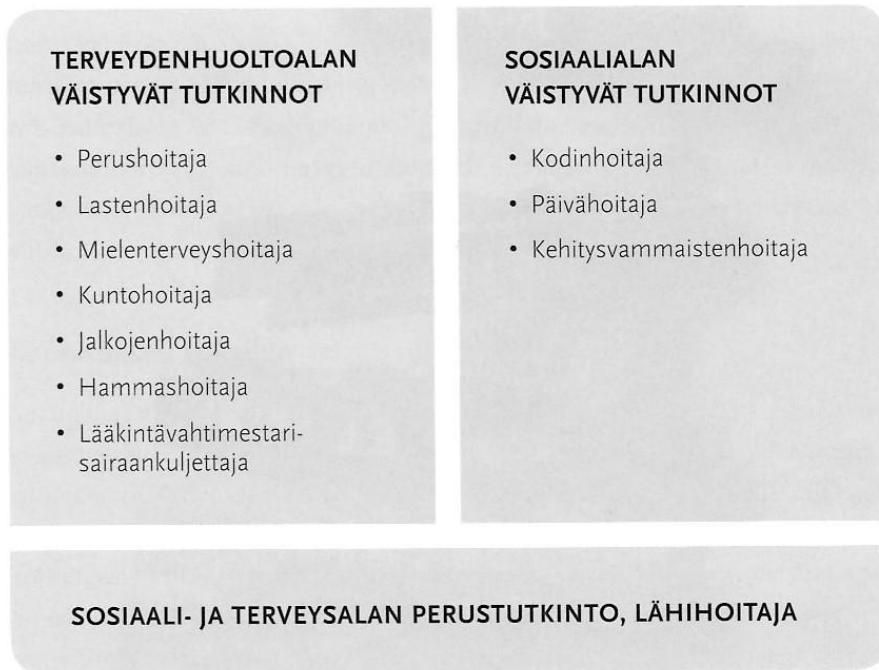
1888-1889 järjestettiin ensimmäinen lastenhoitajakurssi. Tulevien lastenhoitajien opetus painottui käytäntöön ja heille opetettiin mm. leikkiä, laulua, piirustusta, vaatteiden paikkausta ja parsimista sekä talousaskareita. 1920-luvulla alkoi Helsingin Lastenlinnassa lastenhoitajien opetus. Merkittävässä roolissa koulutuksen aloituksessa olivat lastenlinnan ylilääkäri Arvo Ylppö sekä Sophie Mannerheim. Koulutuksen pääpaino oli lapsenhoidossa ja terveysopissa. Valmistuttuaan hoitajat työskentelivät päivähoitolaitoksissa, sairaaloissa sekä yksityisten perheiden palveluksessa (Tehy. Lastenhoitaja, [viitattu 23.1.2019].) Lastenhoitajakurssien pituus oli aluksi kuusi kuukautta, sitten kahdeksan kuukautta ja vuonna 1948 koulutus piteni vuoden mittaiseksi. Koulutuksessa oli sekä teoriaa, että käytäntöä. Vuoden mittaisessa koulutuksessa opeteltiin esimerkiksi lastenhoitoa ja -huoltoa, lastentauteja, sairaan lapsen yleishoitoa sekä terveen lapsen jokapäiväistä hoitoa. Käytännön työtä tehtiin imeväisten ja keskosten osastoilla sekä leikki- ja kouluikäisten osastoilla. Opetukseen kuului myös lastenruoan valmistusta sekä leikin ja askartelun opetusta. Koulutusta annettiin ensin Helsingissä vanhassa Lastenlinnassa ja vuodesta 1948 alkaen uudessa Lastenlinnassa. Kuopioon valmistui Savon Lastenlinna vuonna 1950, jossa koulutettiin myös lastenhoitajia. Lääkintöhallitus aloitti lastenhoitajien rekisteröinnin vuonna 1950 alkaneista kursseista lähtien (Kauhanen 2000, 49–56).

Lastenhoitajan koulutuksessa tapahtui muutoksia, kun koulutus sai valtionapua ensimmäistä kertaa. Koulutusta uudistettiin, teoria opintoja lisättiin eikä opiskelijoita

voitu enää käyttää laitoksen työvoimana. Siihen asti käytännön työt tehtiin opiskeluaikana laitoksen työvoimana omine työvuoroineen. Vuonna 1974 suomenkielinen lastenhoitajakoulutus siirtyi kokonaan sairaanhoito-oppilaitoksille. (Kauhanen 2000, 129.)

Lastenhoitajakoulutus antoi pätevyyden toimia sekä terveydenhuollon että päivähoiton toimissa ja viroissa. 1980-luvulla sosiaalialan koulutuspyrkimykset voimistuivat. Päivähoito kuului sisällöllisesti ja toiminnallisesti sosiaalialaan, joten näkemykset olivat vahvasti sitä mieltä, että lastenhoitajan koulutus oli sisällytettävä sosiaalialan peruslinjaan. 3.5.1985 valtioneuvosto tekikin päätöksen, että sosiaalialan peruslinjalle perustetaan kokeiluluontoisena päivähoitajan ammatti. Päivähoitajan ammatti antoi pätevyyden ainoastaan sosiaalialan, nimenomaan päivähoiton tehtäviin. Koulutus oli aluksi yksivuotinen, mutta kun koulutus vakiintui vuonna 1988, peruskoulupohjainen koulutus kesti 2,5 vuotta ja ylioppilas pohjaisena koulutus kesti 1,5 vuotta. Lastenhoitajan koulutus oli muuttunut vuotta aikaisemmin saman mittaiseksi eli peruskouluohjaisena 2,5 vuotta ja ylioppilas pohjaisena 1,5 vuotta. (Kauhanen 2000, 203–204.)

Sosiaali- ja terveydenhuollon koulutusta oltiin jälleen uudistamassa 1990-luvulla. Ammattikasvatushallitus, sosiaalhallitus sekä lääkintöhallitus tekivät yhdessä suunnitelmat, että uuden koulutuksen tulisi tuottaa laaja-alainen pätevyys. Esitettiin kaksi erilaista vaihtoehtoa siihen, miten sosiaali- ja terveydenhuollon kouluasteen tutkinnot yhdistetään. Toisen vaihtoehdon mukaan olisi yksi perustason hoitajan tutkinto ja toisen mukaan tutkinto jaetaan lapsi- ja nuorisotyöntekijän tutkinnoksi sekä aikuis- ja vanhustyöntekijän tutkinnoksi. Voittajaksi tuli ensimmäinen vaihtoehto ja uusi koulutus, sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto, vakinaistettiin lähihoitajatutkinnoksi. Koulutus aloitettiin vuonna 1992. Tämä merkitsi sekä päivähoitajakoulutuksen että lastenhoitajakoulutuksen päättymistä. Päivähoitajien koulutus kesti kymmenen vuotta ja viimeiset lastenhoitajat valmistuivat 1996. (Kauhanen 2000, 209–210.) Kuviossa 3 kuvataan lähihoitajakoulutuksen voimaan tullessa väistyvät sosiaali- ja terveydenhuoltoalan tutkinnot.

Kuvio 3. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, lähihoitaja, muodostuminen väistyvien terveydenhuollon ja sosiaalialan koulutusoisten tutkintojen tilalle (Ojala 2008, 13).

Lähihoitajakoulutus oli aluksi kokeiluluontoisena, mutta vakinaistettiin opetusministeriön päätöksellä 1.9.1995. Ne opiskelijat, jotka olivat aloittaneet koulutuksensa jo kokeiluvaiheessa, saivat valmistuttuaan oikeuden käyttää lähihoitajan tutkintonimikettä. Lähihoitajaopinnoissa on kaikille yhteisiä opintoja, mutta erityvien opintojen aikana on mahdollisuus suorittaa lasten- ja nuorten koulutusohjelma. Opiskelijat, jotka valitsevat lasten ja nuorten koulutusohjelman, ovat päteviä työskentelemään varhaiskasvatuksessa. (Ojala 2008, 26, 100.)

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto on ollut yksi suosituimmista hakukohteista kevään yhteishaussa. Esimerkiksi vuonna 2018 kevään yhteishaussa lähihoitajakoulutukseen haki 9750 hakijaa, joista paikan sai 4678 hakijaa. Lähihoitajaksi voi opiskella yli 80 paikkakunnalla ympäri Suomea, Helsingistä Inariin. Hakijamäärissä mitattuna ala oli toiseksi suosituin kevään 2018 yhteishaussa. Suosituimmaksi nousi merkonomien eli liiketoiminnan perustutkinto. (Kanerva & de Fresnes 18.6.2018, [viitattu 16.2.2019].)

Varhaiskasvatuslain (L540/2018) kuudennen luvun 28 pykälässä sanotaan näin:

Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävään on kasvat- ja ohjausalan perustutkinto, sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai muu

vastaava soveltuva tutkinto, joihin sisältyy tai joita on täydennetty riittävän laajoilla lasten hoidon, kasvatuksen ja opetuksen tutkinnoilla.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista soveltuvista tutkinnoista ja riittävästä tutkinnoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018) ja sen kolmas pykälä kuuluu näin:

Varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuuden tuovat opinnot:

Varhaiskasvatustutkinnon tulee sisältää tai sitä tulee täydentää varhaiskasvatuksen ja perhehoitajan osaamista tuottavilla pakollisilla tutkinnon osilla tai kommunikation ja viittomakielisen ohjauksen osaamista tuottavilla pakollisilla tutkinnon osilla.

Varhaiskasvatustutkinnon tulee sisältää tai sitä tulee täydentää lasten ja nuorten kasvatuksen ja hoidon osaamista tuottavilla pakollisilla tutkinnon osilla. Vammaistyön osaamista tuottavat pakolliset tutkinnon osat suorittaneelle on kuitenkin riittävää suorittaa vain lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämisen tutkinnon osa.

Varhaiskasvatustutkinnon lisäksi tarkoitettu muu vastaava soveltuva tutkinto on viittomakielisen ohjauksen perustutkinto.

Kun tässä opinnäytetyössä puhutaan hoitajasta, tarkoitetaan sillä näitä kaikkia kolmea ammattinimikettä. Lastenhoitajan ja lähihoitajan koulutuksen käyneet voivat työskennellä sekä sosiaali-, että terveydenhuollossa. Työpaikkoina voivat olla esimerkiksi päiväkodit, ryhmäperhepäivähoitokodit, sairaaloiden lastenosastot ja synnyttäneiden vuodeosastot sekä lastensuojelulaitokset ja erilaiset hoitolaitokset. (Ammattinetti a, [viitattu 3.2.2019].) Aikaisemmin jo mainittiinkin, että päivähoitajan koulutus antaa pätevyyden päivähoidon tehtäviin ja työpaikkoina voivat olla päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit.

Hoitajan tehtävänä varhaiskasvatuksessa on huolehtia lasten hoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta moniammatillisessa työryhmässä. Hoitajan työhön kuuluu esimerkiksi lasten perushoidosta huolehtiminen ja hoivan antaminen, leikkimisen ja askartelun ohjaamista, lasten kanssa ulkoilua, avustamista ruokailussa, pukemisessa ja riisumisessa. Tärkeää on myös yhteistyö ja vuoropuhelu lapsen huoltajien kanssa. Lastenhoitajan ja lähihoitajan tehtäviin kuuluu myös huolehtia erityishoitoa tarvitsevan lapsen hoidosta, esimerkiksi diabetes vaatii säännöllisen lääkityksen ja ruokavalion noudattamista. (Ammattinetti a, [viitattu 3.2.2019].)

Toisen asteen ammatillisissa oppilaitoksissa voidaan suorittaa lapsi- ja perhetyön perustutkinto. Tutkintonimikkeenä on lastenohjaaja. Lastenohjaajan koulutus antaa pätevyyden toimia kasvatusta ja ohjaustehtävissä lasten ja nuorten ja heidän perheidensä parissa. Työpaikkoina voivat olla esimerkiksi päiväkodit ja ryhmäperhepäivähoitokodit ja perhepäivähoito. (Ammattinetti b, [viitattu 3.2.2019].)

5 TUTKIMUSTULOKSET JA TEORIA

5.1 Työn muutos

Kehitys- ja muutosvauhti julkisella sektorilla on ollut viimeisten vuosien aikana melko nopeaa. Tavoitteena yleensä on palveluiden laadun parantaminen sekä tehokkuus. Muutoksia tehdään yleensä järjestelmiin ja prosesseihin, mutta on selvää, että muutoksilla on vaikutus myös työntekijöihin (Beech, MacIntosh & McInnes 2008.) Muutokset ovat olleet näkyvissä myös varhaiskasvatuksessa. Päivähoitolakia on muokattu siitä, kun se asetettiin vuonna 1973, tähän päivään mennessä kymmeniä kertoja. Muutoksen kohteena ovat esimerkiksi olleet subjektiivinen oikeus, kasvattajien ja lasten välinen suhdelu, esiopetuksen rakentuminen, päivähoidon ja varhaiskasvatuksen hallinnon siirto opetus- ja kulttuuriministeriöön sekä uusimman lain myötä tulleet esitykset henkilöstörakenteen muutoksesta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, [viitattu 27.10.2018].)

Haastateltavien työssäkäynti hoitajana oli joillakin alkanut jo 1980-luvulla ja vähiten työkokemusta omaavalla vuonna 2002. Työkokemusta on kertynyt hoitajille jo useammalta vuosikymmeneltä, joten ei siis ihme, että työssä koettiin olleen erilaisia muutoksia. Kaikki vastaajat nostivat esiin haastatteluissa, että työ on muuttunut työvuosien aikana paljonkin. Perushoito, digitalisaatio ja pienryhmätoiminta olivat teemoja, joita haastateltavat nostivat useimmiten esiin. Lisäksi haastatteluissa mainittiin pienemmässä määrin esimerkiksi suunnitelmallisuus ja työn vaativuus, moniammatillisuus ja tiimityö, lapsilähtöisyys ja yksilöllisyys, ryhmäkoot, perheelle ja vanhemmille annettu ääni ja perheiden tukeminen, lapsen varhaiskasvatussuunnitelmat (vasut), erityislasten lisääntyminen ja lapsiaineksen muuttuminen, vastuukysymykset ja palkka.

Hoitajat olivat työuriensa alussa tehneet työtä enemmän aikuislähtöisesti kuin lapsilähtöisesti. Melko tiukatkin viikkosuunnitelmat ryhmän toiminnasta tehtiin 1980- ja 1990-luvulla aikuislähtöisesti, oli kädentaitopäivä, liikuntapäivä, laulu ja musiikkipäivä jne. Toiminta toteutettiin yleensä myös koko ryhmälle yhtä aikaa. Hujala ym. (2007, 64–65) kirjoittavatkin teoksessaan, että päiväkotityön suunnittelu on perinteisesti konkretisoitunut koko ryhmää koskevien hoito-, kasvat- ja opetussuunnitel-

mien kautta. Näissä suunnitelmissa myös korostettiin varhaiskasvatuksen henkilöstön ”yksinvaltaista” ammatillisuutta. Lapsen rooli oli olla toiminnan kohteena eikä aktiivisena toimijana. Myös vanhempien osuus oman lapsensa asiantuntijana on perinteisessä varhaiskasvatuksen suunnittelumallissa jäänyt vähälle huomiolle.

5.1.1. Perushoito

Päivähoitoa voidaan perustehtävän osalta tulkita suppeasti tai laajasti. Lasten hoito, kasvatust ja opetus sisältyvät suppeaan tulkintaan, ja nämä usein kuvataankin päivähoiton ydintehtäviksi. Laajaan tulkintaan voidaan perustehtäviin lukea ydintehtävien lisäksi yhteistyö vanhempien kanssa, verkostotyö ja lastensuojelun tukitoimi. (Koivunen 2009, 11.) Päivähoidon arjessa rajanvetoa hoidon, kasvatuksen ja opetuksen välillä on vaikeaa tehdä. Kaikki nämä osa-alueet voivat olla läsnä tilanteessa samanaikaisesti. (Koivunen 2009, 12.) Haastatteluissakin lähes kaikki olivat sitä mieltä, että hoito, hoiva ja pedagogiikka kulkevat rinnakkain ja limittyvät toisiinsa, eikä niitä voida erottaa toisistaan. Perushoidon merkitystä painotettiin erityisesti silloin, kun työskennellään alle kolmivuotiaiden parissa.

No oikeastaan mun mielestä niitä ei kauheasti voi erottaa toisistaan. (H1)

Mun mielestä kulkee rinnakkain, ei voida erotella. (H2)

Isompien ryhmässä... se lapsen huomioiminen, jos ei niinkään hoitoa ja hoivaa ja vaipanvaihtoa niin se huomio on se mikä on tärkeä asia. (H8)

Hoidon ja hoivan tarve ja sen asema on suurempi alle kolmivuotiailla lapsilla, ne tarvitsee sitä perushoitoa ja hoivaa enemmän... (H3)

Päivähoidossa lasten hoito sisältää perushoidon ja hoivan. Hoidossa tulee huomioida lapsen perustarpeista huolehtiminen, kuten ravinnon saanti, lepo, puhtaus ja siisteys, ulkoilu, pukeminen ja riisuminen ja läheiset ja turvalliset ihmissuhteet. (Koivunen 2009, 12.) Hännikäinen (2013, 35–36) tuo esiin, että vaikka päivähoitossa hoito mielletään juuri usein fyysisenä hoitamisena ja lapsen terveyden ja fyysisen kasvun edistämiseen liittyvänä huolenpitona ja huolehtimisena, perushoitona, arjen tilanteissa esimerkiksi ruokailussa, pukemisessa ja riisumisessa on se paljon muutakin. Hoito on myös psyykkistä ja tunnepohjaista hoitamista, välittämistä ja eettistä

asennoitumista lapseen. Perushoidon osalta haastateltavat nostivat esiin kahdenlaista ajatusta. Osa oli sitä mieltä, että itse perushoito ei ole muuttunut. Osa puolestaan koki, että perushoidon arvostus on laskenut.

Ihan lastenhoiva ja huolenpito, eihän se nyt mihinkään muutu. (H1)

Perustyötä ei enää niinku enää niin paljon, tuntuu ettei arvosteta, muuta kuin sitä, ku on jotain hienoja juttuja ja sitte se perushoito mitä itte haluaas niinku vielä enemmän antaa lapsille sitä läsnäoloa nii se jää aivan taustalle. (H5)

Seinäjoen varhaiskasvatussuunnitelmassa Meirän Vasussa sanotaan myös, että varhaiskasvatus toteutuu kokonaisuutena, jossa hoito, kasvatus ja opetus limittyvät toisiinsa. Lapsen iän mukaan nämä painottuvat eri tavoin, mitä pienempi lapsi, sen enemmän hän tarvitsee aikuisen ohjausta, huolenpitoa ja hoitoa. Perustan kaikelle toiminnalle luo hyvä hoito, koska kun lapsen perustarpeista on huolehdittu, lapsi on tyytyväinen ja hän pystyy suuntaamaan mielenkiintonsa erilaiseen toimintaan, ympäristöön ja toisiin lapsiin. Perushoitotilanteet ovat varhaiskasvatuksen arjessa keskeisiä ja tärkeitä oppimistilanteita. (Meirän Vasu 2016, 17.)

Semmonen sanapari, joka mulle on ollu semmonen tärkeä ja sellanen mistä mä tykkään, on tuo arjen pedagogiikka, sellaneen, niin joka päiväinen juttu. Teet sä mitä teet, niin aina siinä voi olla jotain opetuksellista mukana ja aatella sitä, että vie lasta eteenpäin jokainen, jokainen pieni tilanne. (H8)

Lapsi itse ei valikoi oppimisen mahdollisuuksiaan. Päivähoidon arjen erilaisissa tilanteissa lapsi muodostaa käsitystä itsestään. Lapsi harjoittelee erilaisia taitoja; kielellisiä, sosiaalisia ja motorisia päivähoiton arjessa ja nämä tilanteet ovat lapsen kasvulle ja kehitykselle yhtä tärkeitä kuin aikuisten ohjaamat toiminalliset tilanteet. (Virolainen 2018, 172.)

5.1.2 Digitalisaatio

Digitalisaation kehitys viimeisinä vuosina on ollut huimaa. Erilaisia digitaalisia laitteita on kehitetty yhä enemmän ja monet palvelut ovat muuttuneet sähköisiksi. Sosiaali- ja terveysministeriössä on linjattu, että digitalisaation avulla voidaan muodostaa parempaa tietoa, jotta ihmiset voivat tehdä parempia valintoja ja saada parempia

palveluja. Kuviossa 4 on kuvattu STM:n hallinnonalan digitalisaation visio vuoteen 2025. (Sosiaali- ja terveysministeriö, [viitattu 31.10.2018]).

Asiakas on tärkein Parempaa tietoa – parempia valintoja, toimintaa ja palveluja

Kuvio 4. STM:n hallinnonalan digitalisaation visio vuoteen 2025: (Sosiaali- ja terveysministeriö, [viitattu 31.10.2018]).

On selvää, että päivähoitokaan ei ole säilynyt ilman muutoksia digitalisaation kehityksessä ja laajetessa. Hoitopaikkojen haku, esiopetukseen ilmoittautuminen, lasten hoitoaikavaraukset ja henkilökunnan työajan seuranta ovat esimerkkejä, miten ennen paperilla tehty työ on muuttunut sähköisesti tehtäväksi.

Haastateltavista kuusi kahdeksasta nostivat esiin tietotekniikan ja digitalisaation eri tavoin. Esiin tuotiin paperitöiden siirtyminen nettiin ja tietokoneen käyttö, tietokoneiden ja muun tekniikan käytön lisääntyminen lasten kanssa työskennellessä, vasujen tekeminen tietokoneohjelmalla, Daisy-ohjelma älypuhelimessa ja sähköinen viestintä. Miten hoitajat sitten kokivat digitalisaation ja erilaisten tietotekniikan lisääntymisen päivähoiton arjessa? Tietotekniikasta ja digitalisaatiosta puhuttaessa haastateltavat kertoivat, että tietokoneet eivät ole tuoneet lisää aikaa vaan päinvastoin sitovat työntekijöitä enemmän koneen ääreen.

Sitten toinen mikä on iso asia, on sitte se tää. Tietokoneet on tullu mukaan ja siis oikeesti, mä en, se on jotenkin ihmeellistä et se ei oo tuonu lisää sitä aikaa vaan ne on vienyt sitä aikaa. (H7)

Osittain varmasti tämä johtuu siitä, että paperitöiden määrän lisääntymisen mainitsi useampi vastaaja ja koska paperityöt tehdään käytännössä tietokoneella, vie koneella oleminen enemmän aikaakin. Digitalisaatiossa nähtiin hyviäkin puolia. Sähköinen vasu koettiin tulleen paremmin jokaviikkoiseen käyttöön. Vasua päivitettiin säännöllisemmin sähköisenä ja lisäyksiä oli helppo täyttää aloitettuun vasuun.

Paperityö on lisääntynyt ihan tuhottomasti, jota on nyt tietenkin viety tietysti tuonne nettiin. (H2)

...varhaiskasvatussuunnitelman tekeminen tietokoneohjelmalla ja sitä myötä vasu on tullu paremmin jokaviikkoiseen käyttöön. (H3)

Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuspalvelut ottivat käyttöön Vekaraneitin vuonna 2015. Vekaraneitin kautta vanhemmat ja huoltajat voivat esimerkiksi tehdä hoitoaikavarauksia ja tarkistaa hoitoaikavarauksien tietoja, omia yhteystietojaan ja tehdä muutoksia tarvittaessa. (Vekaraneitti, [viitattu 1.11.2018].) Hoitoon tullessa vanhemmat ja huoltajat ”tägäävät” lapsen sisään älypuhelimessa olevalla Daisy-ohjelmalla. Daisy-ohjelma, joka näyttää puhelimessa lasten tulo- ja hakuajat ja läsnäolevat lapset, auttaa hahmottamaan myös tarvittavan henkilökunnan määrää.

No sitten kännykällä Daisy-ohjelma, nää lasten tulo ja lähtö merkataan ja samalla saadaan tietää, paljonko siihen sitten tarvitaan henkilökuntaa millekin päivälle. (H3)

Opetushallituksen varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa laaja-alaisen osaamisen alueet ovat ajattelu ja oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisuus, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen sekä osallistuminen ja vaikuttaminen. Laaja-alaisen osaamisen alueet on kuvattu kuviossa 5. (Meirän Vasu 2017, 18).

Kuvio 5. Laaja-alainen osaaminen varhaiskasvatuksessa (Meirän Vasu 2017, 18).

Varhaiskasvatuksessa tulee tarjota lapsille tutustumista erilaisiin tieto- ja viestintäteknisiin välineisiin, sovelluksiin ja peleihin. Tulee luoda myös mahdollisuuksia kokeilla ja tuottaa erilaisia sisältöjä itse ja muiden lasten kanssa käyttäen tieto- ja viestintäteknologiaa. Näin toimien voimme edistää lasten luovan ajattelun ja yhteistöiminnan taitoja sekä lukutaitoa. (Meirän Vasu 2017, 20.)

Digitalisaatio on tällä hetkellä päivähoidossa olevalle sukupolvelle jo nyt ja vielä, kun he tästä kasvavat, arkipäivää. Monella esikoululaisella on jo älypuhelin ja lapset käyttävät esimerkiksi tablettia tottuneesti. Berson ja Berson (2010) tuovat myös esiin sen, että teknologialla on iso rooli lasten jokapäiväisessä elämässä nykyään ja tietotekniikka mahdollistaa ja laajentaa oppimismahdollisuuksia.

Koivulan ja Mustolan (2017) artikkelissa tuodaan esiin digitaalisen teknologian käytön ja sukupolvijärjestyksen välisen yhteyden. He tuovat haastatteluaineiston avulla esiin jännitteitä, joita teknologian käyttäminen aiheuttaa lasten ja henkilökunnan välille. Teknologian äärellä lapset näyttäytyvät toisinaan osaavampana sukupolvena.

Tämä haastaakin meitä aikuisia elinikäiseen oppimiseen tieto- ja viestintäteknologian saralla ja oman asenteen miettimistä ja mahdollista muokkaamista, jos teknologia ei näyttäytyä itselle kovin myönteisenä.

5.1.3 Pienryhmätoiminta

Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa Meirän vasussa (2016, 22) tuodaan esiin, että varhaiskasvatuksen toimintatavaksi on linjattu pienryhmätoiminta. Tavoitteena on lapsen perusturvallisuuden, kehittyvän tunne-elämän ja vuorovaikutustaitojen tukeminen. Pienryhmätoiminnalla tarkoitetaan sitä, että lapsiryhmä jaetaan kahteen tai kolmeen pienempään ryhmään päivän aikana. Pienryhmätoiminta vaatii henkilökunnalta aktiivisuutta ja henkilö- ja tilaresurssien suunnitelmallista ja joustavaa käyttöä. Erilainen toiminta porrastetaan ja siinä huomioidaan sekä sisä-, että ulkotilat.

Pienryhmätoiminta mahdollistaa lapsen yksilöllisen ja erityisyyden huomioivan kasvatusympäristön rakentamisen. Kasvattajalle pienryhmissä työskentely mahdollistaa keskittymisen lapsiin yksilöllisemmin ja se mahdollistaa pitkäjänteisemmän havainnoinnin ja dokumentoinnin. (Mikkola & Nivalainen 2012, 9.)

Puolet haastateltavista kokivat pienryhmätoiminnan mielekkääksi. Läsnäolon merkityksen korostaminen ja yhdessä tekeminen pienryhmässä koettiin tärkeänä. Nähtiin, että lasten havainnoiminen on helpompaa, lapsi tulee paremmin kuulluksi ja sosiaaliset taidot kehittyvät paremmin ja aikuisen on helpompi ohjata lapsia pienessä ryhmässä kuin isossa.

No sitä kyllä, kyllä mä pidän siitä pienryhmätoiminnasta. (H7)

... ja pienryhmätoimintaan se mistä on tullut suuri hyöty tälle työlle kyllä. (H8)

... aatelkaa, kerrankin sä saat oikein luvan kanssa istua siinä lattialla, että oikeesti se lähti siitä läsnäolon merkityksen korostamisesta ja yhdessä tekemisestä. (H8)

Siinä taas paremmin pystyy havainnoimaan lapsia ja jokainen lapsi tulee kuulluksi ja sosiaaliset taidot kehittyvät paremmin pienryhmässä. (H3)

Pienryhmätoiminnan suunnittelu tilojen osalta vaatii ennakointia. Eri päiväkodeissa on erilaiset rakenteet ja tilojen puute voi olla haasteena pienryhmätoiminnan toteuttamiselle. Toki ulkoa löytyy yleensä tilaa, mutta on aikoja, esimerkiksi kovilla talvipakkasilla, ettei ulos voida mennä. Etuna on myös toiminnalle varattujen tilojen ja ympäristön rauhallisuus, kun toimintaa toteutetaan pienissä ryhmissä. (Raittila 2013, 89).

5.1.4 Muita muutoksia

Kuten aikaisemmin jo mainittiin, niin haastatteluissa nousi esiin myös muita asioita, joissa haastateltavat kokivat muutoksia tapahtuneen.

Suunnitelmallisuus ja vaativuus mainittiin sekä hoitopäivän toiminnan suunnitteluna, että päivähoitoon tulevien erilaisten teemojen osalta. Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksessa on ollut erilaisia teemoja, jotka ovat vaihtuneet tietyn välein. Viimeisimpänä vuosina uusia teemoja ovat olleet esimerkiksi: Ilo kasvaa liikkuen - ohjelma, Taituri-taidetoimintamalli ja Minä luonnossa luonto minus -hanke. Myös erilaisia lähettejä, esimerkiksi digilähetit ja liikuntalähetit, ovat kiertäneet päiväkodeissa tuomassa uutta tietoa ja herättelemässä varhaiskasvatuksen kasvattajia erilaiseen toimintaan. Joistain haastateltavista tuntui siltä, että teemat vaihtuvat liian nopeasti. Uutta teemaa ei ehditä kunnolla sisäistämään ja saada toimimaan, kun jo seuraavaa ollaan tuomassa toimintaan mukaan.

No ainakin, miten mä sen nyt sanoisin. Tuolta kentältä tulee niinku, miten mä nyt sen sanoisin, että tuo vaativuus on lisääntynyt. Tullu kaikkea noita eri, mitä ne on nyt mihinä me ollaan liikuntaa ja ... (H5)

Joo ja kun niitä munkin aikana on ollut niin paljon erilaisia mihin on pyritty ja haettu ja opeteltu ja sitten on taas tullu uutta ja taas uutta... (H6)

Se esiopetushan on valtavasti ja suunnitelmallisuus on muuttunut. Se on noussu ja yleensäkin tää suunnitelmallisuus. (H7)

...ja nykyäänhän on sitte suunnitelmat pitää tehdä tarkemmat. (H2)

Moniammatillisuus ja tiimityö nähtiin hyvin tärkeänä lapsiryhmässä työskennellessä.

Mutta tota niin, sitten sanotaan moniammatillisuus päivähoidossa on muuttunut. ...pikkuhiljaa sitä siirryttiin tähän tiimityöhön ja se on parasta

mitä voi tapahtua, että moniammatillisuus kunniaan kaikkien puolelta. (H1)

Ja mä koen, että tiimityöskentely tullut aina vain vuosien myötä tärkeämmäksi. (H3)

Mikkola ja Nivalainen (2012, 10) tuovat esiin, että kasvattaja tuo omaan ryhmäänsä ja tiimiinsä oman ammattitaitonsa, ja sen lisäksi myös oman persoonansa. Yhteistyö tiimissä ei kuitenkaan onnistu pelkän persoonallisuuden varassa vaan tarvitaan erilaisia ammatillisia valmiuksia. Kasvattajan ammatillisuus näkyy siinä, että hän pysyy olemaan empaattinen ja analyyttinen, huomioimaan lapsen tarpeet ja sovittamaan oman toimintansa tilanteeseen sopivaksi. Jokaisen erilainen persoona ja tapa tehdä työtä vaativat sen, että jokainen tiimi tarvitsee yhteiset pelisäännöt sille, miten työssä ollaan.

Koivunen (2009, 137) kirjoittaa, että hyvä työntekijä pitää huolta omasta osaamisestaan ja tunteen arvonsa ja ammattitaitonsa, mutta arvostaa myös muiden ammattitaitoa. Tärkeä on tuoda oma erityisosaaminen rikkaudeksi työryhmän työskentelyyn, eikä häivyttää sitä taka-alalle.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissakin (2016, 17) tuodaan esille, että moniammatillisuus päiväkodin henkilöstössä on laadukkaan varhaiskasvatuksen voimavara, kun saadaan kaikkien työntekijöiden osaaminen käyttöön ja vastuut, tehtävät ja ammattiroolit toteutuvat tarkoituksenmukaisella tavalla. Osa haastateltavista nostikin esiin eri osaamisen ja vastuualueet. Pedagogiikka nähtiin lastentarhanopettajien osaamisalueeksi ja hoito ja hoiva hoitajien, vaikka niitä käytännössä toteutetaan rinnakkain.

Ymmärrän kyllä mitä eri ammattikuntien painopisteet on. Pedagogiikka on opettajille ja hoiva ja huolenpito on hoitajien painopisteet. Mutta ei niitä voida ruveta repimään erikseen... (H1)

...kun opettajia ois sitte suhteessa enemmän, ku hoitajia niin, ...varmaan taas pedagogiikan takia taas ihan hyvä juttu. (H4)

...kun on eskariryhmäs töis niin sitten on semmosia hommia mitä opettajat tekee, muttei hoitajat, niinku se opetuksellinen... (H5)

Myös lääkehoidolliset asiat nostettiin hoitajien vastuualueeksi.

Mutta tietysti tämmöset hoidolliset asiat niin kuin sairaanhoidolliset, lääkitykselliset asiat. (H1)

Joo, ehkä jonkin verran tää lääkehoitosuunnitelma on mikä on tässä tullu nyt. Jossain vaiheessa että, se on sit meille hoitajille niinku säilytetty. (H6)

...ja usein nuo lääkinnälliset asiat ja sairaan lapsen hoito on monta kertaa hoitajilla. (H4)

Seinäjoen kaupunki on laatinut sekä varhaiskasvatusta, että koulua varten sairaan lapsen hoito-ohjeet. Ohjeissa käydään läpi pitkäaikaissairaana lapsen hoitoa ja järjestämistä vaativia asioita esimerkiksi, hoitoneuvottelu- ja sopimukset, toimenpiteet ja lääkitykset hoidossa ja koulussa, äkilliset sairaustapaukset ja ensiaputilanteet sekä koulutus ja luvat lääkehoitoon sekä vastuukysymykset. Yleensä lääkehoitoa toteuttavat lääkehoitoon koulutetut terveydenhuollon ammattihenkilöt, varhaiskasvatuksessa lastenhoitajat ja lähihoitajat. Ohjeistuksessa korostetaan, että kokonaisvastuu lapsen sairauden hoidosta ja lääkkeiden annosta on aina vanhemmilla. Varhaiskasvatuksen ja koulun henkilöstön vastuu lapsen voinnista ei koskaan ulotu vanhempien vastuuta laajemmaksi. Hätätilanteessa ei kuitenkaan voida miettiä, että kenelle hoito kuuluu vaan esimerkiksi vaikeissa allergisissa reaktioissa, jokainen aikuinen on velvoitettu auttamaan lasta ja antamaan hänelle hengen pelastavan pistoksen. (Sairaana lapsen hoito ..., [viitattu 5.2.2019].)

Lapsilähtöisyys ja yksilöllisyys sekä ryhmäkoot tulivat esiin muutamissa haastateltavien kommentteissa. Näistä välittyi hieman ristiriitainen ajatus, koska haastateltavat näkivät, että lapsilähtöisyys ja yksilöllisyyden huomioiminen ovat tärkeitä tämän päivän varhaiskasvatuksessa, ja jokainen lapsi ansaitsee tulla kohdelluksi omana itsenään. Haasteen tälle toiminnalle kuitenkin tuovat isot ryhmäkoot.

Ja sit ettei viedä lapsiryhmää vaan viedään yksilöitä...(H8)

Kyllä ja sitte toi lapsilähtöisyys on niinku korostunu kans´...(H4)

Jos miettii 3-5 vuotiaita tai 3-4 vuotiaita lasta 24, niin eihän siinä ehdi enää mitään. (H5)

Ryhmäkoot ovat kasvaneet ja mikä vaikuttaa sekä lapsiin, että työntekijöihin, on melu lisääntynyt ja sitten ristiriitailanteet suuremmassa ryhmässä lisääntyy. (H3)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissakin (2016, 19) tuodaan esiin, että jokainen lapsi on oikeutettu ilmaisemaan omia mielipiteitään, ajatuksiaan ja tulemaan ymmärretyksi niillä ilmaisun keinoilla, joita hänellä on. Jokainen lapsi on myös ainut-

laatuinen ja arvokas juuri sellaisena omana itsenään ja oikeutettu olemaan yhteisönsä jäsenenä. Roos (2016, 52) kirjoittaa, että yksi suomalaisen varhaiskasvatuksen tärkeimmistä laatuksista on lapsilähtöinen pedagogiikka. Se perustuu lasten kuulemiselle ja heidän ideoidensa ja tarpeidensa huomioimiselle ja tekee siitä lasten itsensä näköistä toimintaa.

Varhaiskasvatustalakea uudistettiin vuonna 2015 (L 8.5.2015/580). Seuraavana vuonna 1.8.2016 alkaen lakiin tehtiin täsmennyksiä henkilöstömitoituksen osalta. Aiempi suhdeluku oli ollut seitsemän lasta aikuista kohden, kun ryhmässä lapset ovat yli kolmevuotiaita. Henkilöstömitoituksen osalta suhdeluku muuttui niin, että täsmennyksen jälkeen yli kolmevuotiaiden ryhmässä saa olla kahdeksan lasta yhtä aikuista kohden.

Vanhempien ja huoltajien rooli on kasvanut yhä suurempaan osaan varhaiskasvatuksessa. Jokainen lapsi on kiinteä osa omaa perhettä ja tähän kohtaa myös sopii ajatus, joka nousi haastatteluista. Perheitä ja heidän toiveitaan kuunnellaan enemmän, mutta toisaalta nähtiin myös se puoli, että perheet tarvitsevat enemmän tukea ja neuvoja kasvatustehtävässään.

... että kyllä me kasvatetaan, mutta oikeasti vanhemmathan neuvoo ja ohjaa, kuinka heidän lasta pitää sitte niinku kasvattaa, et onhan se muuttunu, sekin aika paljon. (H7)

Perheet tarvitsevat enemmän tukea ja neuvoja omien lasten kasvattamiseen esimerkiksi rajojen asettamiseen ja päiväunien merkitykseen... (H3)

Jokaiselle lapselle tehdään oma varhaiskasvatussuunnitelma, jonne kirjataan lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevat tavoitteet ja toimenpiteet ja mahdolliset tarvittavat tukitoimenpiteet ja niiden toteuttaminen. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmasta käytetään yleisesti lyhennettä vasu, joten teen niin myös tässä opinäytetyössäni. Lapsen vasua täydennetään yhdessä huoltajien ja lapsen kanssa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 10-11.) Hoitajien mielestä vasun täyttäminen on ollut mieluinen yhteistyömuoto huoltajien kanssa. Nyt uuden lain myötä vasut siirtyvät lastentarhanopettajille, osa haastateltavista kokikin sen hieinan negatiivisena.

...kun noi vasuthan siirtyy nyt opettajille sitte kun, niillä toi suunnittelu-aika, niin mä oli siitä vähän harmissani. Koska ne on ollut sellaisia ihania, niinku tottakai sekin että, kunnolla ja ainahan me kunnolla lapsen asioihin perehdytään, mutta siinä on tavallaan niinku ravistellu ittiänsä ja niitä

miettiny ja koonnu. Sitte se on sellaanen vanhempienkin kanssa sellaanen kiva läheinen hetki, kun käy niitä vasukeskusteluja läpi, että vähän sellaanen tunne tulee, että jotkut vanhemmat ottaa niinku tavallaan omahoitajaksi sen henkilön, joka niitä vasuja käy. (H4)

...että nyt esimerkiksi nää vasut, joista mä pitäisin mielelläni kiinni, niin, niin mä koen, että vähän mattoa vedetään alta, kun se viedään. (H8)

Lapsen kohdalla nähtiin tapahtuneen myös muutoksia. Erityislasten lisääntyminen ja levottomuus oli huomioitu, mutta myös vastaavasti koettiin, että lapset ovat rohkeampia nykyään kuin ennen.

...ja sitten erityislasten lisääntyminen ja heidän huomaamisensa. (H3)

Ja lapsiaines on mun mielestä muuttunu, että enemmän on sellaista levottomuutta ehkä, mutta mutta sitte vastaavasti niinku sillai, tavallaan niinku lapset ovat jollakin tapaa rohkeampiakin nykyään, on sekä hyvää, että sitten jotain huonompaa. (H4)

Jokainen lapsi on omanlaisensa ja häntä tulee kunnioittaa. Yksilöllisyyden huomiointi isossa lapsiryhmässä ei ole aina helppoa ja se tuokin omat haasteensa varhaiskasvatuksen ammattilaisille työssään (Koivunen 2009, 19).

Vastuu ja palkka jäivät pieneen rooliin haastattelussa. Se oli itsellenikin pieni yllätys. Työtä tehtiin sydämellä ja koettiin tärkeänä. Enemmän puhuttiin vaativuudesta, jonka jo aikaisemmin mainitsin.

Ja sitten tota voin mä sanoa senkin, että tämä meidän palkkaus, tosi pieni tähä työn vaativuuteen verrattuna... (H4)

... se positiivinen palaute, mitä siinä palkassa ei näy niin se on sellanen mikä kantaa, että tekee niinku oikealla tavalla tätä työtä. (H6)

5.2 Oman työn arvostus

Meille jokaiselle on tärkeää tulla arvostetuksi omana itsenämme. Miten muut meitä kohtelevat, kertoo meille paljon itsestämme: Miten minut nähdään? Arvostuksen kokeminen on tärkeää myös työpaikoilla. (Larvi & Vanhala 2014, [viitattu 3.11.2018]). Työn tekeminen on meille suomalaisille ollut kautta aikain hyvinkin merkittävä tekijä omassa hyvinvoinnissa, ja yksi tärkeä osa työnhyvinvointia liittyy työn sekä työntekijän arvostamiseen. Tässä on erityisesti esimiehillä suuri rooli. (Haanpää 2015, [viitattu 3.11.2018].)

Hallitus päätti helmikuussa laajentaa reformin kuntien tehtävien ja velvoitteiden karsimisesta miljardilla eurolla ulottumaan koko julkisen sektorin toimintaan (Vehviläinen 2017, [viitattu 17.1.2019]). Tämä uudistus on koskenut myös varhaiskasvatuksen toimintaa. Esillä ovat olleet varhaiskasvatuksen puolelta subjektiivinen hoito-oikeus sekä ryhmäkoon suurentaminen. Ryhmäkoon suurentaminen ja subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittaminen vaikuttavat monella tapaa laadukkaasti varhaiskasvatuksen toteuttamiseen. (Nilsin 2016.)

Haastatteluiden yleisilmapiiri ja tunnelma toivat esiin oman työn arvostamista ja hoitajat olivat ylpeitä omasta ammatistaan. Toki esiin tuotiin myös työn vaatavuutta ja vastuullisuutta ja kaksi vastaajaa nosti esiin myös työstä saadun palkan. Hoitajat kokivat tekevänsä tärkeää ja arvokasta työtä ja pitivät työstään. Vanhemmilta ja lapsilta saatu positiivinen palaute ja kiitos antavat paljon voimia työssä jaksamiseen. Muiden työkavereiden tasavertainen suhtautuminen hoitajiin tiimikaverina ja esimiehen arvostus päivähoiton ammattilaisena koettiin tärkeänä. Palautteella on yleensä iso merkitys siinä, miten kokee oman työnsä arvostuksen. Salminen (2017, 129) tuokin esiin, että yleensä ihmiset kaipaavat palautetta työstään. Monissa tutkimuksissa on todettu, että työelämässä palautetta annetaan niukasti. Monesti ajatellaan, että jos ei kukaan sano mitään, niin kaikki on hyvin. Palautteella on iso merkitys työssä motivoitumiseen ja työssä jaksamiseen. Monesti kyllä arvostamme työkavereitamme, mutta ääneen emme sitä sano ja oletamme, että työkaveri tietää sen sanomattakin. (Salminen 2017, 131.)

... että hoitajalla on oma paikkansa varhaiskasvatuksessa hyvin vakaasti. (H1)

... kyllä se vaatii, mutta se myös antaa ja paljon on sellasia lapsilta saatuja kiitoksia ja vanhemmilta saatuja kiitosta, mikä nostaa oman työn arvostusta ja sitä oman työn iloa... (H6)

Meidän ryhmässä ei sillai erotella, et mä oon hoitaja, että mä oon ihan tasavertainen siellä. (H2)

...mulla on ollut niin hyvät opettajat työparina, että en mä oo koskaan kokenut mitään, että mä olisin vain hoitaja ja meillä on myös esimies sellainen, joka arvostaa myös hoitajia. (H6)

Vain yksi hoitaja oli pohtinut, että teenkö tätä työtä eläkeikään asti, mutta ei tiennyt, että mitä muuta se voisi olla.

...tää sujuu ja tää on niinku mun juttu ilman muuta. Niin ne hetket mikkä täällä päivittäin tulee, niin onhan ne aivan supereita... (H8)

Kun uusi varhaiskasvatuslaki oli lausuntakierroksella, niin se herätti paljon keskustelua eri varhaiskasvatusammattilaisten joukossa. Isossa äänessä olivat lastentarhanopettajat ja hoitajat kokivatkin jääneensä taka-alalle. Yle uutisissa 24.3.2018 (Nironen 2018, [viitattu 4.11.2018].) kerrottiin lastenhoitajien ajatuksia uudesta laista ja he kokivat, että he ovat jääneet uuden lain valmistelussa vähemmälle huomiolle. Lastenhoitajat kokevat, että heidän työtään ei arvosteta. Päivähoidon arjessa hoito ja kasvatusta limittyvät vahvasti toisiinsa ja pedagogiikan korostaminen aliarvioi heidän ammattitaitoaan. Lastenhoitajat ovat myös läsnä lapsen päivässä käytännössä koko ajan, kun opettajat ovat tekemässä muita töitä. Omiin ammattiliittoihin on hoitajilta kantautunut viestiä, ”onko meidät nyt kokonaan unohdettu”. Yle uutisiin oli haastateltu Lastenhoitoalan liiton puheenjohtaja Minna Leppäkorpea, SuPerin puheenjohtaja Silja Paavola sekä JHL:n puheenjohtaja Päivi Niemi-Lainetta. (Nironen 2018, [viitattu 4.11.2018].)

Hoitajat eivät tuoneet esiin, että heidän omissa työyhteisöissään olisi ollut hierarkiaa lastentarhanopettajien ja hoitajien kesken, ainakaan vielä tässä vaiheessa. Työuriensa alkuajoilta hoitajat muistelivat, että hoitajan rooli oli olla monesti lastentarhanopettajan apulainen. Opettaja suunnitteli tuokion, kertoi hoitajalle mitä tarvitaan ja hoitaja laittoi kaiken valmiiksi. Opettaja otti lapsiryhmän hallintaan, toteutti tuokion ja hoitaja siivosi jäljet. Sitten tuli tiimit ja kaikki tekee kaikkea ajattelu. Hujala ym. (2007, 104) tuovatkin esiin, että tutkimuksissa on huomattu, että lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien välillä on ollut epäselvyyksiä työnjaosta. Uusi varhaiskasvatuslaki oli mietityttänyt juuri tältä osin joitain hoitajia. Kun hoitajat olivat jo pitkään tehneet suunnittelutyötä, laatineet vasuja ja käyneet vasukeskusteluja lasten hoitajien kanssa, heitä mietitytti oma rooli jatkossa. Tuleeko heistä lastentarhanopettajan apulaisia?

Aikasemmin, silloin kun mä oon aloittanut, se on ollut sitä, hoitajat oli lastentarhanopettajan apulaisia. (H1)

...tavallaan se assistentin rooli ei kyllä kiehtoisi kauheesti. (H8)

Moniammatillisuus ei tarkoita, että kasvattajien työtehtävät ja vastuujaot ovat samanlaisia koulutuksesta riippumatta. Työ perustuukin aina tehtävänimikkeen mukaiseen tehtäväkuvaukseen ja koulutuksella hankittuun ammattitaitoon. Tärkeää on, että jokainen työntekijä saa käyttää omaa ammattitaitoaan ja koulutustaan lasten laadukkaan varhaiskasvatuksen hyväksi. (Heinonen ym. 2016, 75–76.)

5.3 Ajatuksia uudesta varhaiskasvatuslaista

Uusi varhaiskasvatuslaki kiinnosti hoitajia vahvasti. Vain yksi kahdeksasta haasteltavasta sanoi, että hän ei ole perehtynyt siihen niin hyvin, että osaisi kommentoida mitään. Uudessa varhaiskasvatuslaissa oli huomio kiinnittynyt erityisesti lapsen etuun, henkilöstörakenteen muutokseen ja opettajien suunnittelu-aikaan.

Lapsen edussa huomio oli kiinnittynyt siihen, että lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä ja lapsen etu tulee ottaa huomioon myös varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä. Myös lapsen turvallisuuden varhaiskasvatuksessa oli kiinnitetty huomiota.

Lasta täytyy suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä ja itse pidän tärkeänä ensi merkkien huomaamisen ja päivähoitossa niin, ettei kiusaaminen pääsisi jatkumaan kouluiässä. (H3)

Se nyt on mahtavaa, niinku lapsen etu on oikein kirjattuna., mikä on tavallaan meille itsestäänselvyys. Sellanen lapsen turvaaminen ja turvallisuus, ettei kiusata lasta ja lyödä... (H4)

Varhaiskasvatuksen järjestämisessä tulee huomioida myös velvoitteet, jotka tulevat muusta lainsäädännöstä sekä kansainvälisistä sopimuksista, joihin Suomi on sitoutunut. Näistä yksi on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. (Yleissopimus lapsen oikeuksista, [viitattu 27.1.2019]). Heinonen ym. (2016, 165) kirjoittavat myös lapsen edun ensisijaisuudesta ja se onkin yksi lapsen oikeuksien sopimuksen neljästä yleisperiaatteesta.

Henkilöstörakenteen muutos mietitytti hoitajia. Pedagogiikan kannalta muutos nähtiin hyvänä, mutta toisaalta pelätään sitä, muuttuuko toiminta enemmän suorittamiseksi ja säilyykö kodinomaisuus ja rentous. Haasteltavat pohtivat, miten opettajien määrä riittää ja riittääkö muutoksen tullessa voimaan hoitajille töitä varhaiskasvatuksessa. Tästä nousi esiin eriäviä mielipiteitä. Osa oli sitä mieltä, että hoitajien määrä vähenee luonnollisten poistumien myötä. Osa pohti, että kun henkilöstörakenteen muutos astuu voimaan, niin mikä on silloin hoitajien asema. Yksi haasteltavista oli vahvasti sitä mieltä, että hoitajat siirtyvät varhaiskasvatuksesta jonnekin muualle.

...siinähan on juuri tämä henkilöstörakenteen muutos, se ehkä mietityttää nyt enemmän. Että kuinka meidän hoitajien asema sitten, kuinka riittää aikuisia ja käsiä... (H6)

Mutta mä uskon, että hoitajat poistuu ...Eli hoitajat, mä koen, että lähihoitajat siirtyy jonnekin sairaanhoidon tai vanhusten puolen... (H7)

Hoitajien huoli työn jatkuvuudesta ja riittämisestä ei ole aivan tuulesta temmattu. Karilan, Kososen ja Järvenkallaksen (2017) tekemä Varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartta vuosille 2017–2030 sisältää selvitysryhmän arvion henkilöstötarpeesta. Selvityksessä tuli esiin, että varhaiskasvatuksen henkilöstöä koskeva systemaattinen tilastointi ja sen seuranta ovat puutteellisia. Se vaikeuttaa varhaiskasvatuksen kehittämistä sen eri osa-alueilla. Selvityksessä onkin käytetty useista lähteistä olevia tietoja henkilöstö- ja koulutustarvetta ennakoitaessa. Henkilöstötarpeeseen vaikuttavat monet tekijät, esimerkiksi lasten määrä 1-6-vuotiaiden ikäluokassa, ennakoitu varhaiskasvatukseen osallistumisaste eri-ikäisillä, päiväkodin varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä, eri ammattiryhmiin kuuluvan nykyisen henkilöstön määrä, eläköityjien määrä, muut alalta poistumiset ja muutokset henkilöstörakenteessa ja niistä muodostuvat eri ammattiryhmien muuttuneet koulutustarpeet.

Taulukossa 1 on esitetty laskelma henkilöstötarpeesta. (Karila ym. 2017, 93). Ensimmäisessä taulukossa on tällä hetkellä voimassa olevat päiväkotien aikuisten ja lasten suhdelukua koskevat säädökset, vuoden 2015 päiväkotitoimintaan osallistuvien lasten määristä, sekä niihin lisättyinä selvitysryhmän arvio osallistumisasteen nousun merkityksestä ja näiden pohjalta lasketut luvut päiväkotien ryhmissä toimivien hoito- ja kasvatushenkilökunnan tarpeesta.

Taulukko 1. Laskelma henkilöstötarpeesta (Karila ym. 2017, 93).

	Aikuisten ja lasten suhdeluku	Lapsia + osallistumisasteen merkitys	Työntekijätarve + osallistumisasteen nousun merkitys
Alle 3- vuotiaat kokopäiväinen	1/4	31 404 + 6000 yhteensä 37 404	7 851 + 1500 yhteensä 9 351
Alle 3- vuotiaat osapäiväinen	1/4	1651	412
Yli 3- vuotiaat kokopäiväinen	1/8	109 942 + 4000 yhteensä 113 942	13 742 + 500 yhteensä 14 242
Yli 3- vuotiaat osapäiväinen	1/13 kasvattajaa	41 329	3 179
		Yhteensä 194 326	Yhteensä 27 184

Taulukossa 2 tarkastellaan henkilöstörakennetta koskevan selvityksen vaikutusta eri henkilöstöryhmien tarpeeseen käyttäen taulukon yksi henkilöstöarvioita (yhteensä 27 184). Eri ammattiryhmien henkilöstötarve olisi esitetyllä rakenteella taulukon 2. mukainen.

Taulukko 2. Esitetyn henkilöstörakenteen mukainen henkilöstötarve (Karila ym. 2017, 94).

Henkilöstötarve	Kieli
vähintään 40% varhaiskasvatuksen opettajia	10 873 (652 ruotsinkielisiä)
20-25 % varhaiskasvatuksen sosionomeja	5 436 (326) – 6 796 (407 ruotsinkielisiä)
35-40 % lastenhoitajia	9 514 (570) – 10 873 (652 ruotsinkielisiä)

Taulukossa 3 on esitetty varhaiskasvatuksen vuoden 2014 henkilöstötilanne lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien osalta. Aiemmin jo mainittiinkin, että ajantasaista ja tarkkaa tietoa on ollut vaikea löytää.

Taulukko 3. Varhaiskasvatuksen henkilöstötilanne 2014 (Karila ym. 2017, 94).

Lastentarhanopettajat	14 024
Lastenhoitajat	21 930
Yhteensä	35 240

Kun taulukoita kaksi ja kolme verrataan, voidaan huomata, että lastenhoitajia on tällä hetkellä töissä ennakoitua tarvetta merkittävästi enemmän. (Karila ym. 2017, 93–94). Tämä varmasti laittaa alalle aikovia pohtimaan tulevaisuudessa omaa koulutushalukkuuttaan varhaiskasvatuksen puolelle ja sitä kautta omaa työllistymistään alalle.

Lastentarhanopettajan suunnittelu-aika oli mietityttänyt hoitajia erilaisista näkökulmista. Lastentarhanopettajien työaika koskeva muutos tuli voimaan 1.5.2018. Viikkotyöajasta varattava työaika nousi noin 13 prosenttiin, mikä käytännössä tarkoittaa, että kokopäivätyötä tekevä lastentarhanopettaja voi käyttää suunnitteluun viisi tuntia viikossa. Viikkotyöajasta varattava työaikaosuus on tarkoitettu suunnittelu-, arviointi- ja kehittämistehtäviin sekä varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitel-

mien laatimiseen. Lisäksi opettajille tulee varata riittävä aika lasten vanhempien tapaamiseen sekä moniammatilliseen ja asiantuntijoiden kanssa tehtävään yhteistyöhön. (KT Kuntatyönantajat a, [viitattu 4.11.2018].)

Hoitajat pohtivat miten arki lapsiryhmässä toimii, jos ryhmässä on kaksi opettajaa ja yksi hoitaja. Milloin opettajat ehtivät havainnoida lapsia, koska havainnoilla on hyvin tärkeä merkitys, kun täytetään lapsen vasuja ja esiopetusikäisten esiopetussuunnitelmia? Tuleeko sellaisia tilanteita päivän aikana, että hoitaja vastaa isosta lapsiryhmästä opettaja suunnitteluajan aikana? Miten työajat määräytyvät ja suunnitellaan jatkossa?

...se mietityttää miten pystytään toimimaan, jos on ryhmässä kaksi opettajaa ja yksi hoitaja ja niillä molemmilla opettajilla on viisi tuntia suunnittelu-aikaa. Koska ne (opettajat) katselee lapsia ja tekee havainnoita, että ne pystyvät tekemään vasuja ja eopsia... (H2)

Ja sitte tämä on mua mietityttänyt aika paljonki että, sitte kun noitten opettajien suunnittelu-aikaki lisääntyy niin, niin, että tuleeko sellaisia tilanteita, että hoitajat on niinku suurten lapsilaumojen kanssa. (H4)

Kuinka se alkaa käytännössä sujumaan ja pienten ryhmässä varsinkin, että mä niinku koen sen, että...kyllä siellä ensiarvoisen tärkeää on se läheisyys, läsnäolo, syli ja kädet. (H6)

Suunnitelmallisuutta pohdittiin myös lapsilähtöisyyden näkökulmasta.

Ja mut mun mielestä tää on aikalailta päinvastainen ajatus sille, että ku on nyt et lapsista pitää lähteä kaikki tekeminen, heidän jutuistaan ja mielenkiinnon kohteistaan ja sit kuitenkin opettajille lisätään suunnittelu-aikaa, et mitä ne sitte niinku... (H8)

Koska haastatteluista kuusi tehtiin kesäkuussa 2018 ja kaksi elokuussa 2018, tähän opinnäytetyöhön syksyn 2018 työajan järjestelyiden tekeminen ja arjen sujuminen eivät vielä ehtineet vaikuttaa. Hoitajien ajatukset olivat enemmän pohdintoja siitä, mitä mahdollisesti voisi olla tulossa.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1 Työnkuvan muutos varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatus elää yhteiskunnan muutoksissa mukana ja se näkyy työntekijöiden arjessa. Varhaiskasvatuksen työntekijät ovat oppineet joustamaan, oppimaan ja kehittymään. Myös elinikäinen oppiminen on osa nykypäivän työelämää ja tiedon lisääntyessä ja välineiden kehittyessä tulee omaa suhtautumistaan ja asenteitaan kaikkea uutta kohtaan päivittää, halusipa tai ei. Yleensä avoin ja positiivinen suhtautuminen auttaa uuden oppimisessa ja hyväksymisessä.

Koska haastateltavillani oli jo pitkä työkokemus varhaiskasvatuksessa, 16–33 vuotta, on selvää, että erilaisia muutoksia on tapahtunut työvuosien aikana. Haastateltavat olivat viihtyneet jo pidempään nykyisissä työyksiköissään. Hoitajat kokivatkin, että heillä on hyvät työyhteisöt ja uuden oppimisessa tuetaan, vaikka välillä on se tunne, että uudistuksia tulee hieman liian nopeaan tahtiin.

Lapsen rooli aktiiviseksi osallistujaksi näkyi työssä. Lapsilähtöisyys ja lapsen äänen kuuleminen olivat hoitajille itsestäänselvyyksiä. Hoitajat kokivat, että erityisesti pienryhmätoiminta on antanut tilaa lapsen näköiselle toiminnalle. Lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi paremmin ja lapsen yksilöllisyys ja tarpeet tulevat huomioiduksi. Tässä tulee kuitenkin muistaa, että vaikka lapsilähtöisyys on tärkeää, niin aikuisen rooli ei ole vetäytyä sivuun toiminnasta vaan mahdollistaa lapsen osallisuus. Meirän Vassussa (2017, 23) Katajan mukaan lasten osallisuus ei oikeuta aikuista passivoitumiseen eikä vastuusta vetäytymiseen.

Hoitajat kokivat lapsen perushoidon ja hoivan tärkeänä. Mitä pienempi lapsi, sitä suurempi rooli halutaan antaa lapsen kohtaamiselle, läsnäololle ja sylille. Toki oma-toimisuutta harjoitellaan ja pedagogiikkaa toteutetaan siinä arjen toiminnoissa myös pienten kanssa. Hoitajat pohtivatkin, että miten pedagogiikan korostaminen näkyy perustyössä ja -hoidossa, jääkö lapsen kohtaamiselle ja perushoidolle aikaa riittävästi.

6.2 Työn arvostuksen kokeminen

Hoitajat kokivat, että he tekevät arvokasta työtä ja heidän ammattitaitoaan arvostetaan työyhteisöissä. Yksi iso osa työhyvinvointia onkin se, että ihminen tuntee tekevänsä jotain arvokasta, tärkeää ja tarpeellista. Se täytyy muistaa, että jokainen on itse vastuussa omasta työhyvinvoinnistaan, mutta myös työyhteisöllä ja esimiehellä on oma osuutensa työhyvinvoinnissa. Työhyvinvointi on monen tekijän summa ja kun työssä voidaan hyvin, se vähentää sairauspoissaoloja, lisää asiakastyytyväisyyttä sekä vähentää työntekijöiden vaihtuvuutta. (Työterveyslaitos, [viitattu 27.1.2019].)

Ainakaan siinä vaiheessa, kun tein haastatteluita, ei kasvattajien eriarvoisuus näkynyt työyhteisöissä. Enemmän oltiin odottavalla kannalla ja pohdittiin, muuttuuko työssä jotain, kun työ jatkuu tästä eteenpäin. Pedagogiikka nähtiin lastentarhanopettajien osaamisalueena, mutta hoitajien mielestä hoitoa, hoivaa ja pedagogiikka ei voi irrottaa toisistaan.

Työssä viihdyttiin hyvin ja sekin, että hoitajat olivat viihtyneet jo pitkään omissa työyhteisöissään, kertoi siitä, että oma työyhteisö koettiin hyvänä. Yksi hoitajista pohti sitä, että työ on raskastakin, kaikesta hyvästä huolimatta. Hän kantokin huolta hoitajien fyysisestä ja henkisestä jaksamisesta. Vanhemmilta ja lapsilta saatu palaute kertoi hoitajille siitä, että heidän työpanostaan arvostetaan eivätkä hoitajat tunteneet jäävänsä lastentarhanopettajien varjoon.

6.3 Varhaiskasvatuslain herättämät ajatukset

Kun uusi varhaiskasvatuslaki oli luonnoskierroksella keväällä 2018, se herätti paljon kiinnostusta ympäri maan. Haasteltavistani hoitajista seitsemän oli tutustunut etukäteen lakiluonnokseen, joten asia on kyllä ollut monen varhaiskasvatuksen työntekijän mielenkiinnon kohteena.

Lapsen etu on se, mikä meidän jokaisen varhaiskasvattajan tulee pitää mielessä työtä tehdessämme. Lapsen etu oli kiinnittänyt myös hoitajien huomion luonnoksessa, ja sitä pidettiin tärkeänä, kun suunnitellaan ja toteutetaan varhaiskasvatusta.

Lastentarhanopettajien suunnitteluaika herätti monenlaisia pohdintoja siitä, miten arki lähtee sujumaan lapsiryhmissä. Missä vaiheessa opettaja on pois ryhmän toiminnasta, pystytäänkö pienryhmätoimintaa toteuttamaan tuttuun tapaan ja miten lapsilähtöisyys toteutuu? Epäselvyyttä oli myös siitä, mitä tuohon viiden tunnin suunnitteluajkaan kuuluu. Vaikka suunnitteluajan muutos oli tullut voimaan jo 1.5.2018 (KT Kuntatyönantajat a, [viitattu 28.1.2019]), niin touko- elokuussa pidettävät kesälomat sekoittivat monessa yksikössä normaalia toimintaa, joten suunnitteluajan konkreettisuus ei vielä siinä vaiheessa ollut auennut monellekaan työntekijälle. Hoitajat, joita haastattelin, puhuivatkin siitä, mitä sitten syyskuussa tapahtuu, kun uudistus tulee voimaan.

Haastateltavat hoitajat olivat jo pitkään toimineet varhaiskasvatuksessa hoitajina ja he eivät juurikaan olleet huolissaan omista työmahdollisuuksistaan. Heistä jokaisella oli vakituinen toimi Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatuksen palveluksessa. Koulutusrakenteen muutos mietitytti heitä kuitenkin siltä osin, mitä tulevaisuudessa tapahtuu. Hoitajat pohtivat, että riittääkö tuleville hoitajille töitä jatkossa, kun lastentarhanopettajien ja varhaiskasvatuksen sosionomien määrää kasvatetaan lapsiryhmissä.

Uusi varhaiskasvatuslaki sisältää henkilöstörakennetta koskevan muutoksen, joka tulee voimaan vasta 1.1.2030. Tuolloin päiväkodin kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus ja muilla vähintään lastenhoitajan kelpoisuus. Näistä kahdesta kolmasosasta tulee vähintään puolella olla varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Vaikka henkilörakennetta koskeva päätös on laissa, niin laissa ei kuitenkaan päätetä tehtävänkuvista, vaan niistä päättää työnantaja ja työnantaja voi käyttää ryhmäkohtaisesti tarkoituksenmukaisesti katsomaansa henkilöstörakennetta. Uhkana tässä on se, että jos henkilöstörakennetta ei saada luonnollisen henkilöstön vaihtuvuuden mukaan muutettua, saattaa henkilöstön rakennemuutos vuonna 2030 johdattaa lastenhoitajien irtisanomisiin. (KT Kuntatyönantajat b, [viitattu 28.1.2019].)

7 POHDINTA

Oman opinnäytetyöni aihe selkiytyi minulle melko aikaisessa vaiheessa sosionomiopintojani. Pohdinnassa oli joko lasten kanssa toteutettava tutkimuksellinen opinnäytetyö tai lastenhoitajana varhaiskasvatuksessa -aihe. Varhaiskasvatus oli paljon esillä eri medioissa alkuvuodesta ja keväällä 2018 tulevan varhaiskasvatuslain uudistuksen edetessä. Itselläni on pitkä kokemus lastenhoitajan työstä varhaiskasvatuksessa, joten seurasin uutisointia kiinnostuneena. Myös se, että itse suoritan varhaiskasvatuksen vapaavalinnaiset opinnot opiskeluni aikana, piti yllä mielenkiintoani aiheesta. Päädyin lopulta valitsemaan kahdesta vaihtoehdosta lastenhoitajana varhaiskasvatuksessa -aiheen, koska aihe oli yhteiskunnallisesti merkittävä ajankohtaisuuden vuoksi.

Opinnäytetyön tekeminen on ollut sekä mukava että haastava prosessi. Olin alusta asti ajatellut, että teen työni yksin. Olin miettinyt, että silloin pystyn suunnittelemaan opinnäytetyöni tekemiseni omien aikataulujeni ja oman jaksamiseni mukaan. Aloitin työni keväällä 2018 osallistumalla opinnäytetyön orientaatioon ja sain sieltä ohjeistuksen, miten työssä edetään. Matkan varrella on ollut haasteita edetä työn kanssa, mutta pikkuhiljaa työ on kääntymässä loppusuoralle. Iso apu ollut opinnäytetyönohjaajaltani saama palaute ja ohjaus. Itse olisin tässä asiassa voinut olla vielä aktiivisempi ja käydä ohjauksessa useamminkin. Ehkä suurin yllätys on ollut se, miten hidasta tieteellinen kirjoittaminen on. Olen kirjoittamisen alusta asti merkinnyt viittaukset tekstiin ja lähdeluetteloon SeAMKin kirjallisten ohjeiden mukaan, kun olen niitä käyttänyt ja se on vienyt yllättävän paljon aikaa. Toinen yllätys oli se, kuinka aikaa vievää litterointi oli. Haastatteluita piti kuunnella useampaan kertaan sekä keltata taaksepäin, kun jotain kohtaa ei saanut yhdeltä kuulemalta kirjoitettua. Mielenkiintoista oli huomata myös se, kuinka paljon puheessa käytetään erilaisia täytesanoja, esimerkiksi ”niinku” ja ”sitten”.

Varhaiskasvatus on ollut erilaisten muutoksen kourissa vuosikymmenien aikana. On selvää, että paikalleen ei jäädä varmasti viimeisimmänkään lakiuudistuksen jälkeen. Suomessa syntyvyys on vähentynyt viime vuosina ja lasten määrä vähenee, kun taas ikäihmisiä on suhteessa väestöön yhä enemmän. Viisivuotiaiden maksuton varhaiskasvatus on jo kokeiluasteella, maahanmuutto tuo yhä enemmän erilaisista

kulttuuritaustoista olevia henkilöitä maahamme ja sitä kautta varhaiskasvatuksen monikulttuurisuus lisääntyy entisestään.

Miten varhaiskasvatuksen palvelukseen riittää työntekijöitä, kun nyt jo on paikoitellen jatkuva pula pätevistä työntekijöistä? Miten koulutusrakenteen muutos vaikuttaa halukkuuteen hakeutua varhaiskasvatukseen ja miten palkkaus kehittyy seuraavina vuosina niin, että ala saadaan houkuttelevammaksi? Olemmehan me varhaiskasvatuksessa kuitenkin paljon vartijoina, kun perheet tuovat kalleimmat aarteensa meidän huomaamme pystyäkseen itse opiskelemaan tai osallistumaan työelämään. Eräs haastateltavistani sanoikin, että ”kuinka paljon meille onkaan annettu, ne rakkaimmat lapset ja tärkeimmät ihmiset siihen hoidettavaksi sen pitkän päivän aikana.”

Koska uusi varhaiskasvatustilaki uudistus tuli voimaan vasta haastatteluiden jälkeen ja itse olen ollut opintovapaalla omasta lastenhoitajan työstäni syyslukukauden 2018 ja tammi- ja helmikuun 2019, en ole päässyt näkemään, miten arki omassa työpaikassani on lähtenyt sujumaan uuden lain voimaan tullessa. Tähän aiheeseen voisi toteuttaa myöhemmin uuden opinnäytetyön ja tutkimuskohteena voisi olla päiväkodin kasvattajat, sekä hoitajat että lastentarhanopettajat. Näin saisimme selville, miten käytännössä uudet muutokset ovat lähteneet toteutumaan. Mielenkiintoista olisi myös kuulla millä tavoin eri puolilla maakuntaa ja miksei ympäri Suomea, muutokset näkyvät eri päivähoitoyksiköissä vai onko näkyviä muutoksia tullut. Millaisia eri ratkaisuja on toteutettu esimerkiksi lastentarhanopettajien suunnitteluajan toteuttamiseksi tai onko hoitajien ollut vaikeampi työllistyä varhaiskasvatuksen työpaikoihin?

Vaikka haastatteluista pystyi aistimaan vahvaa ammattitaitoa, sitoutuneisuutta työhön ja oman työn arvostusta, niin toisaalta oltiin kuitenkin epävarmojakin tulevaisuudesta. Tiimityö ja moniammatillisuus koettiin vahvuutena, eikä tehty eroja eri ammattiryhmien välillä. Mitä pitäisi tästä eteenpäin muistaa, jotta arvostus toisia kohtaamme varhaiskasvatuksen ammattilaisina säilyisi eikä epävarmuuden tunnetta nousisi? Mielestäni meidän kaikkien kasvattajien tulee kuitenkin muistaa se, mikä on tärkeintä työssämme. Se on lapsi ja lapselle hyvä päivä jokaisena hoitopäivänä.

LÄHTEET

- Ammattinetti a. Ei päiväystä. Lähihoitaja, lastenhoitaja. [Verkkosivu]. [Viitattu 3.2.2019]. Saatavana: http://www.ammattinetti.fi/ammattit/detail/299_ammatti
- Ammattinetti b. Ei päiväystä. Lastenohjaaja. [Verkkosivu]. [Viitattu 3.2.2019]. Saatavana: http://www.ammattinetti.fi/ammattit/detail/302_ammatti
- A 16.3.1973/329. Asetus lasten päivähoidosta.
- Beech, N., MacIntosh, R. & McInnes, P. 2008. Identity work: processes and dynamics of identity formations. *Journal of public administration* 31, 957–970. [Verkkosivu]. [Viitattu 28.10.2018]. Saatavana: <https://core.ac.uk/download/pdf/81491.pdf>
- Berson I. & Berson M. 2010. Introduction High-tech Tots: Childhood in a Digital World. [Verkkokirja]. Teoksessa I. R. Berson & M.J. Berson (ed.) High-Tech Tots: Childhood in a Digital World. Research in Global Child Advocacy. Information Age Publishing. [Viitattu 16.2.2019]. Saatavana Ebsco eBook Collection -tietokannasta. Vaatii käyttöoikeuden. 3.
- Blencove, A. 25.4.2018. Yle uutiset. [Verkkosivu]. Päiväkotien työntekijöitä edustavat ammattiliitot erimielisiä uudesta laista – "Näyttää siltä, että tulevat lastenhoitajat koulutautuvat ei-minnekään". [Viitattu 3.2.2019]. Saatavana: <https://yle.fi/uutiset/3-10176358>
- Eskola, J. Lätti, J. & Vastamäki, J. 2018. Teoksessa R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 5.painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 33.
- Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Laitinen, N., Muuronen, K., Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hoivanet. 16.4.2018. Mikä ihmeen varhaiskasvatus? [Verkkosivu]. [Viitattu 3.2.2019]. Saatavana: <https://www.hoivanet.fi/blogi/mika-ihmeen-varhaiskasvatus/>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Hämeenlinna: Tammi.
- Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Vantaa: Edufin.
- Hyvärinen, M. 2017. Haastattelun maailma. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander. & J. Ruusuvoori (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino, 38, 39.
- Hännikäinen M. 2013. Varhaiskasvatus pienten lasten päiväkotiryhmässä. Hoitoa, kasvatusta vai opetusta? Teoksessa K. Karila & L. Lipponen (toim.) Varhaiskasvatuksen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino, 35-36.

- Hänninen S-L & Valli, S. 1986. Suomen lastentarhatyön ja varhaiskasvatuksen historia. Helsinki: Otava.
- Juvonen, T. 2017. Sisäpiirihaastattelu. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander & J. Ruusuvoori (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino, 398, 399–400.
- Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 176.
- Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 234.
- Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 111.
- Kanerva, J. & de Fresnes, T. 18.2.2018. Yle uutiset. Amiskone – Katso mitkä ovat ammattikoulujen himotuimmat alat, ja minne valittiin vain kymmenen opiskelijaa. [Verkkosivu]. [Viitattu 16.2.2019]. Saatavana: <https://yle.fi/uutiset/3-10257571>
- Karila, K., Kosonen, T & Järvenkallas, S 2017. Varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartta vuosille 2017–2030. Suuntaviivat varhaiskasvatukseen osallistumistasteen nostamiseen sekä päiväkotien henkilöstön osaamiseen, henkilöstörakenteen ja koulutuksen kehittämiseen. Helsinki. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:30.
- Kauhanen, S. 2000. Myrskyn silmässä. Suomen Lastenhoitajaliitto 1940–1990. Helsinki. Suomen lastenhoitoalan liitto ry.
- Koivula, M. & Mustola, M. 2017. Varhaiskasvatuksen digiloikka ja muuttuva sukupolvijärjestys? Jännitteitä lastentarhanopettajien ja lasten kohtaamisissa digitaalisen teknologian äärellä. [Verkkolehtiartikkeli]. Kasvatus & Aika 11 (3), 37–50. [Viitattu 1.11.2018]. Saatavana Journal.fi tietokannasta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito: työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- KT Kuntatyönantajat a. 20.4.2018. Lastentarhanopettajan työaika koskevaan erityismääräykseen muutoksia 1.5.2018 alkaen. [Verkkosivu]. [Viitattu 4.11.2018 sekä 28.12.2019]. Saatavana: <https://www.kt.fi/sopimukset/ohjeet/kvtes/erityis-maarays-lastentarhanopettajan-tyoaika>
- KT Kuntatyönantajat b. 20.9.2018. Uusi varhaiskasvatuslaki muuttaa kelpoisuuksia, nimikkeistä päättää työnantaja. [Verkkosivu]. [Viitattu 28.1.2019]. Saatavana: <https://www.kt.fi/ohjeet/kvtes/varhaiskasvatuslaki-kelpoisuudet-henkilostorakenne>
- L 145/1922. Köyhäinhoitolaki.
- L 296/1927. Laki lastentarhain avusta.

L 52/1936. Lastensuojelulaki.

L 19.1.1973/36. Laki lasten päivähoidosta.

L 24/1985. Laki lasten kotihoidon tuesta.

L 8.5.2015/580. Varhaiskasvatuslaki.

L 13.7. 2018/540. Varhaiskasvatuslaki.

Larvi, T. & Vanhala, A. 2.12.2014. Esimiehen kolmen suora: arvostus, luottamus ja oikeudenmukaisuus. [Verkkosivu]. [Viitattu 3.11.2018]. Saatavana: <https://www.tttlehti.fi/esimiehen-kolmen-suora-arvostus-luottamus-ja-oikeudenmukaisuus/>

Lind, M. 18.4.2018. Lastenhoitaja on läsnä. Tehy-lehti. [Verkkosivu]. [Viitattu 3.2.2019]. Saatavana: <https://www.tehylehti.fi/fi/ihmiset/lastenhoitaja-lasna>

Meirän vasu. 20.6.2017. Seinäjoen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. [Verkkosivu]. [Viitattu 31.10.2018]. Saatavana: http://www.seinajoki.fi/material/attachments/seinajokifi/paivahoitajakoulutus/varhaiskasvatus/varhaiskasvatuk-senlomakkeet/2yPBJVqJX/Seinajoen_kaupungin_varhaiskasvatussuunnitelma_Meiran_vasu_2017.pdf

Mikkola, P & Nivalainen, K. 2012. Tiimille hyvä päivä tänään – työkirja varhaiskasvatuksen vuosisuunnitteluun ja arviointiin. Vantaa: Pedatieto.

Muuronen, K. 24.5.2017. Lastensuojelun keskusliitto. Lastentarhasta päiväkotiiin-varhaiskasvatuksen murros 1970-luvulta nykypäivään. [Verkkosivu]. [Viitattu 16.1.2019]. Saatavana: <https://www.lskl.fi/blogi/lastentarhasta-paivakotiin-varhaiskasvatuksen-murros-1970-luvulta-nykypaivaan/>

Nironen, S. 24.3.2018. Yle uutiset. Lastenhoitajat älähtävät: ”Onko meidät täysin unohdettu?” – Varhaiskasvatuksen suurin ammattiryhmä kokee jääneensä varjoon. [Verkkosivu]. [Viitattu 4.11.2018]. Saatavana: <https://yle.fi/uutiset/3-10131346>

Nislin, M. 2016. Hermoja raastavaa vai palkitsevaa työtä päiväkodissa? [Verkkoleh-tiartikkeli]. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti 53 (3), 218-222. [Viitattu 3.11.2018]. Saatavana Journal.fi -tietokannasta. Vaatii käyttöoikeuden.

Ojala, S. 2008. Olen ammatiltani lähihoitaja. Suomen lähi- ja perushoitajaliiton 60-vuotisjuhlakirja. Jyväskylä: Gummerus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Ei päiväystä. Uusi varhaiskasvatuslaki. [Verkkosivu]. [Viitattu 17.1.2019]. Saatavana: <https://minedu.fi/uusivarhaiskasvatuslaki>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 21.3.2014. Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat. Tausta-aineisto varhaiskasvatusta koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän tueksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistiota ja selvityksiä 2014:12. [Verkkosivu]. [Viitattu 27.10.2018]. Saatavana: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75258/tr12.pdf> Vaasa: Waasa Graphics Oy.

- Raittila, R. 2013. Pienryhmätoiminta ja leikkialueet. varhaiskasvatuksen pedagogi-
nen toimintaympäristö rakentuu arkisissa käytännöissä. Teoksessa K. Karila &
L. Lipponen (toim.) Varhaiskasvatuksen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino.
89.
- Roos, P. 2016. Mitä kuuluu? Lapsen kertomukset ja osallisuus päiväkotiarjessa.
Vaasa: Waasa Graphics Oy.
- Sairaan lapsen hoito varhaiskasvatuksessa ja koulussa. Ei päiväystä. [Verkkosivu].
[Viitattu 5.2.2019]. Saatavana: https://www.seinajoki.fi/material/attachments/seinajokifi/sosiaaliaterveys/terveyspalvelut/asiakas-japotilasasiakirjat/byo1v5ad9/sairaan_lapsen_hoito_varhaiskasvatuksessa_ja_koulussa_2016.pdf
- Siik, T. 18.1.2019. Toimistos sihteeri. Seinäjoen varhaiskasvatuspalvelut. Varhais-
kasvatustoimisto. [Henkilökohtainen sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Anita
Kruuti [Viitattu 26.1.2019].
- Sosiaali- ja terveysministeriö. Ei päiväystä. Digitalisaatio. [Verkkosivu]. [Viitattu
31.10.2018]. Saatavana: <https://stm.fi/digitalisaatio>
- Tehy. Ei päiväystä. Lastenhoitaja. [Verkkosivu]. [Viitattu 23.1.2019]. Saatavana:
<http://www.tehy.fi/eiligestahuomiseen/ammattitarinat?p=lastenhoitaja>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki:
Tammi.
- Työterveyslaitos. Ei päiväystä. Työhyvinvointi. [Verkkosivu]. [Viitattu 27.1.2019].
Saatavana: <https://www.ttl.fi/tyoyhteiso/tyohyvinvointi/>
- Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet. 2016. Varhaiskasvatuksen tehtävä ja
yleiset tavoitteet. [Verkkojulkaisu]. Opetushallitus. [Viitattu 31.10.2018]. Saata-
vana: [http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_pe-
rusteet_2016.pdf](http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf)
- Vehviläinen, A. 28.4.2017. Valtionvarainministeriö. Tavoitteena julkisen sektorin toi-
mintauudistus. [Verkkosivu]. [Viitattu 17.1.2019]. Saatavana: [https://vm.fi/artik-
keli/-/asset_publisher/tavoitteena-julkisen-sektorin-toimintauudistus](https://vm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/tavoitteena-julkisen-sektorin-toimintauudistus)
- Vekaranetti. Ei päiväystä. Varhaiskasvatuspalvelut. Seinäjoki. [Verkkosivu]. [Viitattu
1.11.2018]. Saatavana: [https://www.seinajoki.fi/varhaiskasvatusjakoulutus/var-
haiskasvatuspalvelut/vekaranetti.html](https://www.seinajoki.fi/varhaiskasvatusjakoulutus/varhaiskasvatuspalvelut/vekaranetti.html)
- Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Keuruu: Otava.
- Virolainen, A. 2018. Varhaiskasvatus arjen toimintana. Teoksessa: A. Häkkä, H.
Kuokkanen & A. Virolainen (toim.) Lapsen parhaaksi. Lähihoitaja varhaiskasvat-
tajana. 4. uud. painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 172.
- Välimäki, A-L. 1999. Lasten hoitopuu. Lasten päivähoitojärjestelmä Suomessa
1800- ja 1900- luvulla. Helsinki: Suomen kuntaliitto.

Yleissopimus lasten oikeuksista. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Suomen Unicef ry. [Viitattu 27.1.2019]. Saatavana: <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-konaisuudessaan/>

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuslupa

Liite 2. Haastattelukysymykset

Liite 1. Tutkimuslupa

Seinäjoki

PÄÄTÖS / varhaiskasvatusjohtaja

Päivämäärä 04.05.2018 Pykälä 362/2018

Asia	Tutkimuslupa / Kruuti Anita	
	<p>Anita Kruuti opiskelee Seinäjoen ammattikorkeakoulussa ja anoo tutkimuslupaa opinnäytetyötään varten.</p> <p>Tutkimuksen nimi: Lastenhoitajan rooli varhaiskasvatuksessa</p> <p>Tarkoituksena on selvittää, miten lastenhoitajat, päivähoitajat ja lähihoitajat kokevat työnsä arvostuksen, miten työnkuva on muuttunut työvuosien aikana, kokemuksia uusista varhaiskasvatussuunnitelmista ja työnjaosta lapsiryhmässä. Tutkimus toteutetaan laadullisena. Tutkija anoo lupaa haastatella kahdeksaa hoitajaa eri päiväkodeista. Aineiston keruu aloitetaan toukokuun 2018 aikana.</p> <p>Tutkimuksen arvioitu valmistumisaika viimeistään helmi- tai huhtikuun 2019 loppuun mennessä.</p>	
Päätös	<p>Päätän myöntää tutkimusluvan edellyttäen, että:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista - tutkimuksessa saatujen tietojen osalta noudatetaan salassapitovelvollisuutta - tutkimuksessa yksittäiset henkilöt eivät saa olla tunnistettavissa - yksi kappale valmiista tutkimuksesta luovutetaan maksutta varhaiskasvatukselle - tutkija antaa luvan julkaista tutkimuksensa sähköisessä muodossa Seinäjoen kaupungin kotisivuilla - tutkija sitoutuu esittelemään tutkimuksensa 	
Allekirjoitus	<p>Aija-Marita Näsänen, varhaiskasvatusjohtaja, p. 06 416 2151, aija-marita.nasanen@seinajoki.fi</p>	
Oikaisu-vaatimusohje	<p>Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen osoitteella: Kasvatus- ja opetuslautakunta, Kirkkokatu 6, PL 215, 60101 Seinäjoki, neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluessa siitä kun päätös on asetettu nähtäville kaupungin internetsivuille. Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemäntenä (7) päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana ja silloin kun päätös on annettu tiedoksi sähköisesti kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen ja se on tekijän allekirjoitettava.</p>	
Julkisesti nähtävänä	Varhaiskasvatustoimisto 7.5.2018	
Tiedoksianto	<p>Kenelle</p> <p>Anita Kruuti, aluejohtajat, Päivi Peltola, Merja Suolahti</p> <p>Miten</p> <p>☐ Lähetetty postitse saantitodistusta vastaan</p> <p>☐ Luovutettu</p> <p>☒ Lähetetty sähköpostissa</p> <p>Tarja Siik, toimistos sihteeri</p>	<p>Päivämäärä</p> <p>4.5.2018</p> <p>☐ Lähetetty postitse tavallisena kirjeenä</p> <p>☐ Lähetetty sisäisessä postissa</p> <p>Vastaanottajan allekirjoitus</p>

Liite 2. Haastattelukysymykset

Haastattelukysymykset opinnäytetyötä varten:

1. Mikä on koulutustaustasi ja miten pitkä kokemus sinulla on päivähoidosta ja varhaiskasvatuksesta?
2. Oletko kokenut, että työsi on muuttunut paljon työvuosiesi aikana?
3. Miten koet hoidon ja hoivan aseman työssäsi pedagogiikan rinnalla?
4. Onko työssäsi sellaisia työtehtäviä, joita vain hoitajat tekevät, mutta eivät lastentarhanopettajat?
5. Koetko, että lasten huoltajat suhtautuvat hoitajiin eri tavalla kuin lastentarhanopettajiin?
6. Onko uusi varhaiskasvatuslaki, joka on kiertänyt nyt lausunnoilla tuttu ja onko se herättänyt ajatuksia? Lain voimaantuloksi on alustavasti määritelty 1.8.2018.
7. Onko jotain muuta mitä haluaisit kertoa omasta työstäsi tai ajatuksia hoitajana varhaiskasvatuksessa-aiheesta?